

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра англійської філології та світової літератури

**ФАКУЛЬТАТИВНЕ ВИВЧЕННЯ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ
У СТИЛІ РЕП У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ**

Кваліфікаційна робота
здобувачки освітнього ступеня «магістр»
6ІІ групи факультету української
мови та іноземної філології
спеціальності: 014 Середня освіта
предметної спеціальності: 014.021
Англійська мова та зарубіжна література
освітньої програми: Середня освіта:
англійська мова та зарубіжна література
Унгарової Анастасії Олександрівни
Керівник к.філол.н., доц. Олейнікова Г.О.
Рецензент: д.пед.н., проф. Желясков В.Я.

Робота допущена до захисту
на засіданні кафедри англійської філології
та світової літератури

протокол № _____ від « ____ »
_____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри

(підпис) _____ (прізвище, ініціали)

Робота пройшла публічний
захист на відкритому засіданні
ЕК

« ____ » _____ 20 ____ р.

Оцінка _____
(за стобальною шкалою) _____ (за традиційною шкалою)

Голова ЕК

(підпис) _____ (прізвище, ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ У СТИЛІ РЕП (на матеріалі творчості Емінема).....	9
1.1. Реп як різновид сучасної лірики.....	9
1.2. Прагмалінгвістичні характеристики маскулинного дискурсу англомовних текстів у стилі реп	13
1.3. Особливості ідіостилю творчості Емінема	20
РОЗДІЛ II. ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕП-ТЕКСТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	25
2.1. Педагогічні умови та доцільність використання реп-текстів у процесі навчання англійської мови старшокласників.....	25
2.2. Принципи та методи роботи з англомовними реп-текстами на факультативі.....	32
2.3. Компетентнісний підхід до вивчення англійської через реп за технологіями активного навчання.....	46
РОЗДІЛ III. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ФАКУЛЬТАТИВНОГО МОДУЛЯ «АНГЛІЙСЬКА ЧЕРЕЗ РЕП».....	52
3.1. Тематичні напрями і варіанти модульного структурування.....	52
3.2. Очікувані результати	70
ВИСНОВКИ.....	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	80
ДОДАТОК. Конспект уроку на тему «“Who Am I?” – Exploring Personal Identity».....	86

ВСТУП

У сучасному освітньому просторі зростає потреба в оновленні підходів до вивчення іноземних мов, зокрема англійської. Сучасні учні старших класів мають високий інтерес до автентичного контенту, що є частиною глобальної молодіжної культури. Однією з найпопулярніших і водночас виразних форм такої культури є реп – жанр, який поєднує музику, поезію, соціальні меседжі та емоційну експресію. Реп-тексти, як зразки автентичної англійської мови, мають великий потенціал для розширення словникового запасу учнів, формування навичок аудіювання, інтерпретації художнього тексту та розвитку міжкультурної компетентності. Вони також допомагають учням опанувати живу, розмовну мову, знайомитися зі сленгом, ідіомами та елементами субкультури англомовного світу.

Актуальність теми зумовлена ще й тим, що факультативне навчання відкриває можливості для реалізації нестандартних, творчих і особистісно орієнтованих методів. Саме факультативний формат дозволяє вийти за межі традиційної шкільної програми, пропонуючи учням зміст, який є для них цікавим, емоційно близьким і мотивуючим. У контексті реформування української школи та впровадження компетентнісного підходу особливої ваги набуває залучення сучасних медіатекстів, що стимулюють розвиток критичного мислення, мовної інтуїції та самостійності в навчанні. Робота з реп-текстами сприяє не лише вдосконаленню мовних навичок, а й формуванню емоційного інтелекту, медіаграмотності та толерантності. Таким чином, факультативне вивчення англомовних реп-текстів у старших класах є перспективним напрямом мовної освіти, який поєднує ефективне навчання з культурним діалогом, творчістю та мотивацією учнів.

Сучасні англомовні дослідження з теми демонструють статистичні тренди і технологічний підхід до аналізу реп-лірики, зокрема лінгвістичних і просодичних характеристик. Так, Hongru Liang, Haozheng Wang, Qian Li, Jun

Wang, Guandong Xu, Jiawei Chen, Jin-Mao Wei, Zhenglu Yang у праці «A General Framework for Learning Prosodic-Enhanced Representation of Rap Lyrics» (2021) зробили комп'ютерного моделювання реп-лірики через впровадження моделі HAVAE, в основі якої лежить поєднання семантичних і просодичних характеристик. Автори виходили з того, що вивчення та аналіз реп-текстів є важливою основою для багатьох веб-застосунків, таких як рекомендації музики, автоматична категоризація музики та пошук музичної інформації, завдяки великій кількості цифрової музики у Всесвітній павутині. Розробка варіаційного автоенкодера з увагою (HAVAE), яка одночасно враховує семантичні та просодичні ознаки для навчання представленню реп-текстів, стала інноваційною платформою для аналізу поезики репу, заснованої на семантичному аналізі текстів в контексті їх ритміко інтонаційне представлення [10].

Aayam Bansal, Raghav Agarwal, Kaashvi Jain в роботі «Linguistic Complexity and Socio-cultural Patterns in Hip-Hop Lyrics» (2024) провели кількісний аналіз 3814 треків із 146 виконавців (1980–2020). На прикладі сучасної хіп-хоп поезії автори дослідили лексичну різноманітність, щільність риму, регіональні й часові тренди, зменшення тематик соціальної справедливості на користь інтроспективності, а також семантичні тенденції та стилістичну еволюцію англомовного репу [2].

Українські дослідження надають ґрунтовну методологію і аналіз лексико-семантичних особливостей реп-текстів на академічному рівні, що можуть стати основою навчальних матеріалів. Так, Ігор Рязанов в дисертаційній роботі «Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі» (2024) провів докладний лінгвостилістичний аналіз текстів реп-пісень із Греммі-альбомів (1996–2020), на рівнях синтаксису, лексики, семантики, інтертексту та ритміки. Особливу увагу автор приділив лексико семантичному аналізу (метафори, концептуалізація іміджу, структурування ритмів, інтерактивність образів) [52]. Інна Козубенко та Анна

Хаджи в дослідженні «Лінгво-семантичні особливості використання прецедентних імен у структуруванні американських реп-пісень» (2020) довели, що «уживання прецедентних імен в американському реп-дискурсі досить популярне і використовується з метою створення експресивних образів, привернення уваги, доступності викладу, а також для введення в текст культурного маркера, який буде зрозумілий для більшості» [29, с. 91].

Для профільної школи можливе поєднання класичного лінгвістичного аналізу з елементами цифрового аналізу, інтеграцією досліджень у практичні заняття.

Метою цієї роботи є дослідження лексико-семантичних особливостей англомовних текстів у стилі реп та їх освітній потенціал у процесі навчання англійської мови на прикладі творчості Емінама.

Досягнення мети потребує розв'язання таких **завдань**:

- охарактеризувати реп як різновид сучасної лірики;
- дослідити прагмалінгвістичні характеристики маскулінного дискурсу англомовних текстів у стилі реп;
- проаналізувати особливості ідіостилю творчості Емінама;
- розглянути педагогічні умови та доцільність використання реп-текстів у процесі навчання англійської мови старшокласників;
- простудіювати принципи та методи роботи з англомовними реп-текстами на факультативі;
- розкрити аспекти вивчення репа в контексті технологій активного навчання;
- розробити практичний зміст міні-модуля «Англійська через реп» для факультативного вивчення у профільній школі.

Об'єкт дослідження – реп як засіб розвитку міжкультурної компетентності старшокласників (на матеріалі творчості Емінама).

Предмет дослідження – виховні та мотиваційні можливості використання репу в освітньому середовищі.

Методи дослідження – теоретичні, емпіричні та проєктно-творчі. Серед теоретичних методів важливо застосовувати метод аналізу наукової літератури для вивчення лінгвістичних, педагогічних, культурологічних праць, присвячених використанню автентичних текстів у навчанні англійської мови, зокрема творів у стилі реп; запроваджувати метод порівняльного аналізу для зіставлення англійських реп-текстів із традиційними літературними чи публіцистичними текстами за стилістикою, лексикою, граматику, змістом та метод систематизації та узагальнення для підведення підсумків.

Емпіричні методи передбачають спостереження за процесом роботи учнів із текстами в стилі реп (мотивація, активність, розуміння змісту); опитування учнів і вчителів для з'ясувати ставлення до використання репу як навчального матеріалу, рівень зацікавленості, труднощі та переваги. В роботі ми також застосовуємо методи контент-аналізу, зокрема лінгвістичний аналіз текстів для визначення особливостей лексики (сленг, фразеологізми, рими, скорочення), граматики та стилістики в англійських реп-композиціях та метод культурологічного аналізу в процесі дослідження тематики, цінностей, соціальних проблем, які відображаються в реп-текстах, їх роль у формуванні міжкультурної компетенції.

Проєктно-творчі методи відіграють важливу роль у дослідженні, яке передбачає написання розділу, скерованому на практичну реалізацію факультативного модуля «Англійська через реп» із розробкою фрагмента заняття з використанням англійського репу в рамках міні-модуля, де реп-тексти слугують основою для розвитку навичок читання, аудіювання, говоріння та письма на засадах технологій активного навчання (дискусії, дебати, рольові ігри, базовані на змісті реп-текстів.). Учні, в свою чергу, створюють власні проєкти: переклади, інтерпретації, презентації, міні-дослідження чи власні реп-композиції англійською.

Практична цінність роботи. Результати проведеного дослідження можуть бути використані для проведення факультативних занять у старших класах ЗЗСО.

Апробація роботи. Основні тези кваліфікаційної роботи було апробовано на трьох науково-практичних конференціях:

- 1) ІХ Всеукраїнська науково–практичної конференція молодих вчених та студентів з нагоди Всеукраїнського дня науки «Пріоритетні напрями європейського наукового простору: пошук студента» (ІДГУ, 16 травня 2025 року, м. Ізмаїл);
- 2) Міжнародна наукова інтернет-конференція «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (Переяслав, 30 квітня 2025);
- 3) Міжнародна наукова конференція «The Danube – Axis of European Identity» (Галац, 29 червня 2025).

Основні тези кваліфікаційної роботи також було відображено у двох публікаціях:

- 1) Унгарова А. Прагмалінгвістичні характеристики маскулинного дискурсу англomовних текстів у стилі реп (на матеріалі творчості Емінама). *Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»*. Переяслав, 2025. Вип. 116. С. 203-207.
- 2) Унгарова А. Компетентнісний підхід до вивчення англійської через реп за технологіями активного навчання. *Науковий пошук студента: Зб. наук. праць*. Вип. 11. Ізмаїл, 2025.

Структура роботи. Робота складається зі Вступу, трьох розділів, Висновків, Списку використаної літератури та додатку. Загальна кількість сторінок – 93 с.

РОЗДІЛ І.

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ТЕКСТІВ У СТИЛІ РЕП (на матеріалі творчості Емінема)

1.1. Реп як різновид сучасної лірики

Реп (від англ. rap – «стук», «ритмічна мова») – це музично-поетичний жанр, що базується на ритмічному декламуванні тексту під музичний супровід, який зазвичай включає біт, семпли та елементи електронної музики. Реп є ключовим елементом хіп-хоп культури, поряд із діджеїнгом, графіті та брейк-дансом, і бере свій початок у США 1970-х років, особливо серед афроамериканських спільнот міських районів, таких як Бронкс у Нью-Йорку.

Одним із перших документованих проявів репу в сучасному розумінні вважається творчість DJ Kool Herc, який у середині 1970-х експериментував із подовженням ритмічних фрагментів (breaks) у музичних композиціях, що дозволяло MC (майстрам церемоній) накладати на них римовану мову. Цей спосіб музично-поетичного самовираження швидко набув популярності серед молоді, оскільки давав змогу безпосередньо коментувати соціальні реалії, дискримінацію, насильство, бідність та інші виклики життя в американських мегаполісах [6].

У 1979 році вийшов сингл «Rapper's Delight» гурту *The Sugarhill Gang*, який вважається першим комерційно успішним реп-записом. Його поява ознаменувала перехід жанру від субкультурного явища до мейнстріму. У 1980-х роках реп активно розвивався, з'являлися регіональні школи (наприклад, Нью-Йоркська, Західного узбережжя), а також тематичні піджанри – від *party rap* до *political rap* (наприклад, творчість *Public Enemy*).

Особливої популярності в 1990-х років набув *gangsta rap*, який зосереджувався на жорстких соціальних темах, кримінальному досвіді та

побути в бідних районах. У цей період реп остаточно утвердився як потужний інструмент соціального висловлювання, а також як форма культурного спротиву.

У ХХІ столітті реп трансформувався у глобальне явище: він поширився за межі США, адаптувавшись до різних мовних, культурних та соціальних контекстів. Водночас англomовний реп зберігає статус культурного еталона, зокрема завдяки глобальній популярності таких виконавців, як *Eminem*, *Jay-Z*, *Kendrick Lamar*, *Drake* тощо. Таким чином, реп постає не лише як музичний жанр, а як соціокультурне, лінгвістичне та ідеологічне явище, що репрезентує голос молоді, маргіналізованих груп і новітніх поколінь у глобалізованому світі.

«Тексти репу вирізняються використанням розмовної та молодіжної лексики, сленгу, нецензурної лексики (іноді), скорочень, міжмовних запозичень та інтертекстуальних елементів. В них часто спостерігається відхилення від нормативної граматики (еліпсис, апокопа, скорочені форми), що відповідає природній усній мові, зокрема активне використання риторичних фігур – анафори, паралелізмів, метафор, гри слів, алітерацій, рим (внутрішніх, багатоскладових), а також ритмічних шаблонів, які підсилюють музичну структуру композиції» [6, с. 65].

У реп-текстах порушуються широке коло соціальних, культурних, психологічних тем, як-от:

- соціальна несправедливість, расизм, бідність, насильство (особливо у ранньому «gangsta rap»);
- самоідентифікація, становлення особистості, боротьба з системою;
- історичні та культурні відсилання, іноді з релігійними, політичними чи філософськими мотивами;
- у сучасному репі (особливо в mainstream) – особисте життя, популярність, гроші, стиль, кохання.

Англомовний реп багатий на внутрішньокультурний сленг, скорочення, ідіоми, які формують унікальну мовну картину світу. Цей лексичний пласт відображає реалії міського життя, соціальні проблеми та емоційні стани носіїв мови:

“I’m just tryna make a dollar outta fifteen cents”

(2Pac – «Keep Ya Head Up»)

Ця фраза є прикладом вуличного сленгу, в якому «tryna» – скорочення від trying to, а вираз «make a dollar outta fifteen cents» – метафора про виживання в умовах нестачі ресурсів: “I got 99 problems but a [expletive] ain’t one” (Jay-Z – «99 Problems»). Вислів «99 problems» увійшов до загального американського культурного простору як символ багатосходових життєвих труднощів [3].

Рима – ключовий структурний елемент репу. Крім традиційної кінцевої рими, використовуються внутрішня рима, багатоскладова рима, асонанс і алітерація:

“I got a rhyme that’ll rip your mind in half /

I cause a bloodbath, I’m a lyrical psychopath” (Nas)

Тут спостерігаємо багатоскладову риму (half / bloodbath / psychopath) і сильний ритмічний патерн, що підсилює емоційне напруження.

Рядок “Lose yourself in the music, the moment, you own it, you better never let it go” (Eminem – «Lose Yourself») демонструє внутрішні рими (music / moment / own it) та синкопований ритм, який підкреслює драматизм ситуації.

Ритміка в репі ґрунтується на регулярному чергуванні наголошених та ненаголошених складів, часто наближаючись до верлібру. Ритм створюється не лише через метрику, а й через паузи, повтори, прискорення чи уповільнення мовлення:

“You better lose yourself in the music, the moment

You own it, you better never let it go” (Eminem)

У цих рядках синтаксис розбито задля ритмічної побудови – You better lose yourself і You own it формують окремі ритмічні частини, що відповідають музиці.

У реп-текстах часто використовуються ненормативні форми, які імітують розмовну мову: еліпсис, апокопа, подвійні заперечення, нестандартний порядок слів тощо:

“Ain’t no sunshine when she’s gone”

(DMX, також референс до Bill Withers)

Форма ain’t no є типовим прикладом подвійного заперечення, яке у літературній нормі вважається помилкою, але в репі має експресивну функцію.

Конструкція don’t love you no more (DJ Khaled feat. Meek Mill) також демонструє подвійне заперечення, характерне для афроамериканської англійської (AAVE – African American Vernacular English). “I ain’t got time to bleed” (LL Cool J) – це приклад використання ain’t got замість don’t have, що свідчить про формування окремої граматичної норми в межах реп-дискурсу.

Таким чином, реп у англomовному культурному просторі виконує не лише естетичну, а й соціальну та освітню функцію. Він слугує засобом вираження маргіналізованих спільнот; є джерелом автентичної мовної практики, що відображає реальний стан мови в молодіжному середовищі; сприяє розвитку критичного мислення, адже часто ставить питання морального, політичного чи етичного характеру; є засобом самовираження молоді – як у межах США, так і в глобальному масштабі (в т.ч. серед неанглomовних виконавців, які переймають англomовні стилістичні й змістові моделі).

1.2. Прагмалінгвістичні характеристики маскулінного дискурсу англомовних текстів у стилі реп

У сучасному лінгвістичному просторі особливої актуальності набувають дослідження, що поєднують прагматичний та соціокультурний підходи до аналізу мовлення, зокрема в контексті масової культури. Реп як жанр хіп-хоп культури функціонує не лише як форма музичного вираження, а й як потужний комунікативний інструмент, що транслює цінності, ідеології та соціальні ролі. Однією з ключових дискурсивних стратегій реп-текстів є репрезентація маскулінності – концепту, який формується в межах гендерних і соціальних конструкцій. У сучасному суспільстві спостерігається підвищений інтерес до вивчення гендерних аспектів мови, зокрема маскулінності як соціального конструкту. Дослідження прагмалінгвістичних характеристик маскулінного дискурсу дозволяє глибше зрозуміти, як мова відображає та формує гендерні ролі.

Особливе місце у вивченні маскулінного дискурсу посідає творчість американського репера Емінама, тексти якого вирізняються високим ступенем експресивності, соціальною критикою та складною системою мовленнєвих актів. Репрезентація маскулінності в його піснях набуває різноманітних форм – від домінантної агресії до вразливої рефлексії, що створює унікальний об'єкт для прагмалінгвістичного аналізу. Він є одним із найвпливовіших реперів сучасності, його тексти вирізняються складною структурою, багат шаровістю та використанням різноманітних мовленнєвих стратегій. Аналіз його творчості дозволяє виявити специфіку реалізації маскулінного дискурсу в реп-культурі. Прагмалінгвістичний аналіз маскулінного дискурсу в реп-культурі спирається на дослідження, які розглядають мову як засіб конструювання гендерної ідентичності. Зокрема, Джим Фіцпатрік у дослідженні «Analyzing Hip Hop Discourse as a Locus of 'Men's Language» (2007) аналізує роль батлів у хіп-хоп культурі як значущої форми дискурсу, що відображає ширші соціальні

питання, особливо ті, що стосуються маскулінності та раси [6]. Валентин Вернер у праці «Assessing hip-hop discourse: Linguistic realness and styling» корпуснолінгвістичний погляд на дискурс хіп-хопу (представлений у репі), який є одним із найвпливовіших музичних течій сучасності. З цією метою було створено спеціальний корпус текстів американських реп-виконавців (LYRAP), що містить виконавський хіп-хоп дискурс за 25-річний період. Цей матеріал використовується для перевірки відповідності хіп-хоп дискурсу з афроамериканською англійською мовою з точки зору морфосинтаксису, а також для визначення кількості стилізації, присутньої в текстах пісень [13].

Творчість Емінема привернула увагу дослідників завдяки своїй контрверсійності та багатшаровості. Ліндсі Р. Келхаун аналізує, як Емінем конструює гегемонну маскулінність, використовуючи образи білої ідентичності та гетеронормативності в контексті постмодерної культури [3]. Гарі Сенекел досліджує трансформацію ідеалів маскулінності в реп-культурі через призму творчості Емінема, підкреслюючи його здатність поєднувати домінантні та вразливі аспекти чоловічої ідентичності [12]. Катя Лі розглядає автопортретні стратегії Емінема та їх вплив на сприйняття автентичності в його творчості [9]. Анна Хікі-Муді студіює різні ліричні образи Емінема, включаючи «звичайну людину», «потребуючого» та «гегемона», що дозволяє глибше зрозуміти багатогранність його маскуліного дискурсу [8]. Попри наявність значної кількості праць, присвячених аналізу текстів Емінема, систематичне прагмалінгвістичне дослідження маскуліного дискурсу в його творчості залишається недостатньо розробленим напрямом.

Метою цієї розвідки є виявлення та опис прагмалінгвістичних характеристик маскуліного дискурсу в англомовних реп-текстах на прикладі творчості Емінема, а також визначення мовленнєвих стратегій і засобів, за допомогою яких реалізується маскулінна ідентичність виконавця.

Маскуліний дискурс – це вербальна і невербальна реалізація маскулінності, тобто соціально сконструйованих уявлень про «чоловіче». За

Дж. Батлер, гендер є результатом повторюваних дискурсивних практик, і мова відіграє ключову роль у їх закріпленні. У межах прагмалінгвістики маскулінність розглядається через мовленнєві стратегії, інтенції мовця, стилістичні маркери, соціокультурні конотації та комунікативні ролі. Гегемонна маскулінність, за Р. Коннеллом, «включає риси домінування, емоційної стриманості, сили, контролю й агресії, які часто кодифікуються у мові через погрози, жаргон, вульгаризми, прямі мовленнєві акти тощо» [3, с. 268].

Агресивна маскулінність у творчості Емінама є не лише риторичним прийомом, але й цілісною комунікативною стратегією, яка формується в умовах реп-субкультури з її нормами конкуренції, протесту та вуличної легітимації. Така маскулінність реалізується через:

- відкрити агресію до опонентів;
- мовленнєві акти погрози, образи, виклику;
- знецінення слабкості та демонстрацію влади;
- гіперболізацію жорсткості, сексуальної домінації та контролю.

Емінем використовує значну кількість лексем із високим ступенем емоційної експресії – це лайки, погрози, сексуальні домінантні метафори, звертання зниженої стилістичної тональності:

«You don't wanna fuck with Shady / 'Cause why? / 'Cause Shady will fucking kill you!» («Kill You») [5].

Тут ми маємо класичний приклад інтенціональної загрози, оформленої через повтор, тавтологічне підсилення та обценну лексику. Така стилістика створює образ безжального, домінантного чоловіка, який не вибачається за свою жорстокість, а навпаки – підкреслює її як норму поведінки.

Реп як субкультурна форма постійно демонструє дискурс вуличної маскулінності, який передбачає постійне змагання в рамках battle culture. У цьому контексті агресивна маскулінність виконує функцію засобу легітимації, де кожен рядок стає проявом сили, непокори й ствердження авторитету:

«I'm back, I'm on the rag and ovulating / I know that you got a job, Ms. Cheney / But your husband's heart problem's complicating...» («Without Me») [5].

Тут агресія спрямована не лише на «вуличних» суперників, а й на представників влади – отже, агресивна маскулінність Емінема має політичний і соціальний вимір, пов'язаний із критикою інституцій, цензури й суспільних очікувань щодо «правильного» чоловіка.

Емінем свідомо експлуатує маскулінні гіперболи, що межують із пародією. Він перебільшує агресію до такої міри, що вона стає метатекстовою – критикою самої реп-культури:

«I'm the worst thing since Elvis Presley / To do Black music so selfishly...» [5].

Така самоіронія в межах агресивного дискурсу вказує на глибший шар – Емінем не лише транслює маскулінність, але й деконструює її, викриваючи штучність маски «надчоловіка».

Аналіз мовленнєвих актів (за теорією Джона Сьорля) показує, що в агресивному дискурсі Емінема переважають:

- директиви (заклики, погрози),
- експресиви (вибухові емоційні оцінки),
- комісиви (обіцянки помсти, насильства),
- декларативи (проголошення себе «єдиним істинним»).

Вони засвідчують показник домінації і, в цілому, системну домінуючу комунікативну поведінку, яка забезпечує йому лідерську позицію в дискурсі.

Одна з унікальних рис дискурсу Емінема – іронічне дистанціювання від традиційних уявлень про мужність. Репер часто використовує сарказм, пародію, гротеск не лише як форму захисту, а й як критику гегемонної маскулінності.

«I'm like a head trip to listen to / 'Cause I'm only giving you things you joke about with your friends inside your living room...» («The Real Slim Shady») [5].

В рамках іронічної маскулінності Емінем розкриває себе як провокатора, який грає роль «поганого хлопця», щоб викрити суспільні подвійні стандарти. Іронічна маскулінність виконує прагматичну функцію дестабілізації очікувань, дозволяючи висловлювати суспільно табуйовані думки під маскою гумору. Іронічна маскулінність постає як форма критики культурних шаблонів чоловічої поведінки. Вона реалізується через метамовні коментарі; пародіювання агресивного стилю; обігрування маскулінних архетипів. Емінем, виконуючи роль «клоуна-антагоніста», іронізує над гегемонною моделлю чоловіка, навмисно перебільшуючи її риси.

У низці треків Емінема фіксується деструктивна модель маскулінності, що базується на контролі, ревнощах, насильстві та емоційній нездатності до відкритої комунікації. Це прояв токсичної маскулінності, часто в контексті особистих драм:

«You ever love somebody so much, you can barely breathe / When you with 'em, you meet and neither one of you even know what hit 'em...» («*Love the Way You Lie*») [5].

Токсична маскулінність виявляється у текстах, де репер виявляє контролюючу поведінку, емоційну маніпуляцію або насильство, але часто без критичного переосмислення. Прикладами слугують мовленнєві акти ревнощів; самообвинувальні монологи, що межують з виправданням насильства; об'єктивація жінки як «трофею» чи власності.

У наведеному вище уривку агресія поєднується з емоційною залежністю: йдеться про руйнівну любовну динаміку, яка виводить токсичну поведінку на передній план. Така маскулінність демонструє внутрішній конфлікт між бажанням бути сильним і нездатністю опанувати власні емоції.

Стратегія вразливої маскулінності базується на емоційній рефлексії, відкритості, батьківській любові, жалю. Її типовими засобами є апеляція до родинних тем (дочка, мати, батьківство); зниження інтонації конфлікту; використання лексики турботи, страху, каяття.

На противагу токсичності, вразлива маскулінність у репера також проявляється в ситуаціях родинного або екзистенційного болю. Емінем розкриває інтимну сторону чоловічої ідентичності, показуючи, що сила може полягати й у щирості:

«Hailie, I know you miss your mom, and I know you miss your dad / Well, I'm gone, but I'm tryin' to give you the life that I never had...» («Mockingbird») [5].

Тут простежується емпатійна стратегія, характерна для пізніших робіт артиста. Вона реалізується через емоційно забарвлені мовні одиниці; використання першої особи як способу створення близькості; відкриту рефлексію та каяття. Цей тип маскулінності підриває стереотип про «непохитного чоловіка», відкриваючи можливість для нового, більш людського образу в реп-дискурсі.

Таблиця 1. Типи маскулінності в текстах Емінема

Тип маскулінності	Основні риси	Приклади треків	Мовленнєві стратегії
Агресивна	Домінація, насильство, погрози	«Kill You», «Marshall Mathers»	Директиви, обценна лексика, комісиви,
Іронічна	Пародія, імітація, гіпербола	«The Real Slim Shady»	Гротеск, сарказм, метаіронія
Токсична	Контроль, емоційне насильство	«Love the Way You Lie»	Експресиви, маніпулятивна риторика
Вразлива	Щирість, батьківство	страх, «Mockingbird», «When I'm Gone»	Емпатійна лексика, рефлексивні мовленнєві акти

Таким чином, творчість Емінема демонструє численні риси так званої гегемонної маскулінності (за R. Connell), в основі якої лежить стратегія домінування, агресія, контроль, зневага до слабкості. У багатьох текстах простежується установка на демонстрацію сили – фізичної, психологічної та соціальної – як захисту від вразливості («I am whatever you say I am / If I wasn't,

then why would I say I am” (*The Way I Am*). Незалежність та конфронтаційність постають маркерами чоловічої сили.

У низці композицій Емінема маскулінність постає через токсичні патерни: агресію, емоційне закриття, насильство в стосунках. Його герої часто не здатні конструктивно опрацьовувати травми, що призводить до деструктивної поведінки: “You don't get another chance, life is no Nintendo game” (*Love the Way You Lie*).

Фаталізм, емоційна імпульсивність і погроза насильства пов’язуються з образом «справжнього чоловіка», який не демонструє слабкості. Попри домінування агресивної маскулінності, Емінем також пропонує образ вразливого чоловіка, здатного на емоційне розкриття, що контрастує з гегемонним образом: “Have you ever loved someone so much, you'd give an arm for?” (*When I'm Gone*). «Образ батька, що переживає через розрив із дочкою, порушує традиційний дискурс чоловічої жорсткості та пропонує альтернативну модель чутливої маскулінності» [12, с. 25] .

У деяких текстах використовується самоіронія або іронічне перебільшення, які свідчать про мета-рівень осмислення маскулінності. Емінем грає з образом «поганого хлопця», водночас критикуючи соціальні очікування щодо чоловічої поведінки: “Will Smith don't gotta cuss in his raps to sell records / Well I do, so f*** him and f*** you too” (*The Real Slim Shady*). Цей рядок демонструє конфлікт між «соціально прийнятною» та маргіналізованою маскулінністю, з акцентом на протест.

Загалом, маскулінність у текстах Емінема не є одновимірною. Вона постає гібридною, такою, що коливається між традиційною домінантністю та сучасною емоційною відкритістю. Така багатозначність дозволяє трактувати тексти Емінема як соціокультурний простір боротьби за визначення нових моделей чоловічості в контексті американського міського досвіду кінця ХХ – початку ХХІ ст.

1.3. Особливості ідіостилю творчості Емінема

Творчість Емінема (справжнє ім'я – Маршалл Брюс Метерс III) – одна з найяскравіших і найконтroversійніших сторінок в історії англомовної музики. Його ідіостиль – це складне поєднання технічної віртуозності, емоційної нестабільності та соціального протесту. У своїх піснях він балансує між ролями вуличного поета, сатирика, агресора і вразливої людини, що створює багаторівневий художній простір, здатний захоплювати й провокувати водночас.

Одна з ключових рис його стилю – множинна лірична ідентичність. Емінем виступає не лише як артист, але й через маски «Slim Shady» – агресивного, деструктивного альтер-его, та «Marshall Mathers» – справжнього себе, травмованого і самотнього. Ця здатність грати ролі, перетворювати себе на сцені в різні голоси – одна з форм його глибоко постмодерного художнього методу.

Альтер-его Slim Shady з'являється в творчості Емінема наприкінці 1990-х років і швидко стає ключовим інструментом його поетичної ідентичності. Уперше цей персонаж повністю реалізується в альбомі «*The Slim Shady LP*» (1999), який приніс Емінему перший великий успіх і водночас чимало суперечок через брутальний, сатиричний і провокаційний зміст. «Slim Shady – це маска агресії, цинізму, божевілля і гротеску, створена як художня форма вираження пригніченого досвіду. Це віртуозний засіб внутрішнього розщеплення, завдяки якому Емінем може дозволити собі висловлювати ті думки, емоції й фантазії, які в межах соціально прийнятного дискурсу заборонені» [3, с. 271].

Це не просто сценічне ім'я, а ціла маска, художній механізм, що дозволяє автору говорити те, що мовити напряду було б неможливо, неприйнятно або надто боляче. Slim Shady – це голос крайнощів: жорстокий, цинічний,

в'їдлиий, часом безумний. Але саме завдяки йому ми краще розуміємо самого Емінема – його травми, гнів і внутрішню боротьбу.

З'явившись наприкінці 1990-х, Slim Shady став уособленням усього, що американське суспільство хотіло витіснити: насильства, аморальності, зневаги до норм. Але в Емінемовій інтерпретації ця маска – не спроба епатажу заради епатажу. Це форма естетизованого шоку. У треках, як-от “*My Name Is*” чи “*Guilty Conscience*”, ми чуємо Slim Shady як деструктивну силу, як вивільнений архетип внутрішнього демона. Він не боїться сказати: «так, я божевільний», і тим самим знімає табу з психічної вразливості, злості, ненависті до самого себе.

«Мовлення Shady сповнене гіпербол, гротесків, іронії. Його реп – це словесна атака, ритмічний вибух, лавина образів» [9, с. 215]. “*Hi kids! Do you like violence?*” – саркастичний вступ перетворює дитяче звертання на пародію, майже на абсурд. Shady свідомо руйнує комфорт слухача. Але в цьому руйнуванні криється правда: це крик людини, яка не витримує ні світу, ні себе.

З психологічної точки зору Slim Shady – це тіньова сторона особистості Емінема. Через неї він дає вихід агресії, страхам, божевіллю. Але ця маска не повністю відділена від автора. Вона живе в ньому, проростає з нього – як злісний голос у голові, як театральна версія власного болю. Shady сміється тоді, коли Емінем плаче, і ображає тоді, коли Маршалл мовчить.

Однак з роками ставлення Емінема до своєї маски змінюється. Якщо в ранніх альбомах Slim Shady домінує, то в пізніших – він усе частіше стає об'єктом дистанції, критики, навіть сорому. У “*Not Afraid*” ми чуємо вже не голос провокатора, а голос дорослого, який пережив зло, яке сам створив:

“*I'm not afraid to take a stand*”. Це майже прощання зі Shady, або принаймні – спроба поставити його під контроль.

«Slim Shady – це мистецька форма виживання. Він дозволяє говорити про те, що суспільство воліє замовчувати. Він ховає рани під маскою агресії, він жартує, коли боляче, він кричить, коли ніхто не слухає. Але найважливіше –

він дає Емініму можливість залишитися собою, не втративши голос у світі, де емоції чоловіка часто або ігноруються, або висміюються» [8, с. 220].

Тому Slim Shady – це не лише частина сценічного образу. Це симптом культури і механізм самозахисту. Це доказ того, що навіть у найбільш химерному гротеску ховається глибока людська правда. І ця правда болісна, вразлива, але щира, – є основою естетики Емінама як митця, який ніколи не боїться бути «занадто».

Якщо Slim Shady – це крик, то Marshall Mathers – це тиша після крику. Там, де Shady вибухає злістю, глузує, б'є наповал своїми римами, Marshall – мовчазніший, стриманіший, ближчий до справжнього. Він не нападає — він визнає. І, можливо, саме цей голос найстрашніший. Бо він говорить правду без гриму.

«Marshall Mathers – це автентичне «Я», не герой сцени, не ліричний персонаж, не маска – а людина з плоті й крові, яка згадує, страждає, просить вибачення. Якщо Slim Shady дає дозвіл на емоційне звільнення, то Marshall змушує зіткнутися з наслідками. Це голос дитинства в трейлері, голос сина, якого залишила мати, голос батька, що не знає, як захистити свою дитину від власної темряви» [9, с. 365].

“I’m sorry, Мама / I never meant to hurt you” (*Cleaning Out My Closet*) — цей рядок став одкровенням. У ньому немає іронії, немає маски – лише спроба достукатися до минулого, яке вже не змінити. “I was a baby, maybe I was just a couple of months / My faggot father must've had his panties up in a bunch” (*My Dad's Gone Crazy*) – і тут ми чуємо зневагу, але це зневага не від сили, а від болю. Вона не зверху – вона зсередини.

Marshall Mathers – це той, хто пам’ятає все: холод дитинства, булінг у школі, приниження, злидні, втрату друзів, падіння. Але пам’ятає не для помсти, а для того, щоб осмислити, пережити, вижити. Саме в піснях, написаних «від Маршалла», звучить найбільше любові – до дочки, до самого життя, попри все.

“I got to walk this road alone” (*Not Afraid*) – і ця самотність не театральна, вона справжня. Це визнання того, що врешті решт – залишаєшся один на один із собою, без образів, сцен і мільйонів слухачів.

Голос Marshall Mathers дає репу Емінема людське обличчя. У ньому немає надлюдської агресії Slim Shady – навпаки, він крихкий. Це голос людини, яка втомилася захищатися, яка не хоче бути героєм, але й не хоче зникнути. Це той, хто пише листи дочці, хто стоїть біля могили друга, хто заглядає у дзеркало і не завжди впізнає себе.

«Як художній прийом, Marshall Mathers є дзеркалом самого артиста. Він виконує функцію сповіді, самотерапії, очищення. І в той же час, це виклик культурі, яка звикла до маскулінної непохитності, де чоловік не має права на сльози. Але Маршалл плаче. І цим розбиває мовчання. У поєднанні з іншими голосами Емінема – агресивним Shady та публічним Eminem, – саме Marshall Mathers формує ядерну емоційну правду творчості. Бо саме з нього – без гриму, у темряві трейлерного дитинства – усе почалося. І саме його голос ми чуємо тоді, коли закінчується шоу» [9, с. 362].

Тематика текстів Емінема охоплює надзвичайно широкий спектр – від особистих переживань до політичної критики. Пісні на кшталт «*Mockingbird*», «*Stan*» або «*When I'm Gone*» демонструють вразливість, батьківську тривогу, внутрішній розпач. Водночас треки як «*White America*» чи «*The Way I Am*» – це прямий виклик системі, суспільству, мас-медіа. Саме ця полярність – між відкритістю й бунтом – і є внутрішнім мотором його творчості.

Ще одна фундаментальна складова ідіостилю Емінема – технічна складність і мовна гра. Його римування виходить за межі простих співзвуч – він застосовує багатоскладові, внутрішні, діагональні рими, асонанси, алітерації, ритмічні перебудови. У пісні «*Lose Yourself*», наприклад, римований рядок стає драматичною аркою: *His palms are sweaty, knees weak, arms are heavy / There's vomit on his sweater already, mom's spaghetti*” – тут не

лише складна рима, а й емоційно-тілесна образність, що виводить слухача в середину переживання.

Не менш важливим є його лексичний і синтаксичний інструментарій: використання сленгу, афроамериканських мовних форм, еліпсисів, інверсій і навіть неологізмів. Усе це створює ефект максимальної природності, наближення до живої, емоційної мови вулиці, що стає парадоксальною поетикою.

Особливу увагу варто звернути на емоційний спектр ідіостилю. Емінем – один із небагатьох реперів, який здатен поєднати злість із самоіронією, розпач із сарказмом, агресію – із жалем. Його музика – це простір конфліктів: особистих, соціальних, мовних. Саме в цих конфліктах і криється його сила як автора. Він не боїться бути незручним, надміру щирим або навмисно шокуючим – тому його стиль складно піддати однозначній класифікації.

Зрештою, ідіостиль Емінема – це синтез технічної майстерності, театральності, емоційної глибини й соціальної аналітики. У ньому відбиваються як внутрішні драматичні пошуки особистості, так і ширші конфлікти американського суспільства початку XXI століття. Це не просто музика чи поезія – це форма вуличної філософії, де слово стає зброєю, а рима – способом подолання травми.

РОЗДІЛ II.

ОСВІТНІЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕП-ТЕКСТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

2.1. Педагогічні умови та доцільність використання реп-текстів у процесі навчання англійської мови старшокласників

У контексті трансформацій сучасного суспільства та освітнього простору особливої актуальності набуває потреба в адаптації навчального процесу до запитів і ціннісних орієнтацій учнівської молоді. Більшість учнів старшої школи характеризуються високим рівнем цифрової обізнаності, відкритістю до глобальних культурних впливів, переважанням візуального й емоційного сприйняття інформації. У зв'язку з цим зростає важливість інтеграції елементів сучасної молодіжної культури до змісту навчання, зокрема у сфері викладання іноземних мов [58].

Залучення таких форм культурного вираження, як реп, хіп-хоп, вуличне мистецтво, цифрові платформи комунікації (YouTube, TikTok, подкасти), дозволяє зробити навчальний процес ближчим до реального мовного середовища, у якому функціонує сучасний підліток. Такий підхід сприяє формуванню не лише мовної, а й соціокультурної та міжкультурної компетентності, що відповідає вимогам сучасної мовної освіти. Крім того, використання продуктів молодіжної культури підвищує мотиваційний компонент навчання, активізує пізнавальну діяльність учнів, розвиває їхню здатність до самовираження, критичного осмислення культурного контенту, а також забезпечує більш гнучкий і діалогічний формат взаємодії між учителем і учнями. Таким чином, звернення до молодіжної культури в навчальному процесі є необхідним кроком у напрямі модернізації освіти, що орієнтована на

особистісно-зорієнтований, комунікативний та культурологічний підходи [24].

Психологічні особливості старшокласників становлять важливий чинник, який необхідно враховувати при виборі змісту, форм і методів навчання. Старший шкільний вік (15–17 років) є періодом інтенсивного особистісного становлення, коли учні формують власну ідентичність, систему цінностей, світоглядні орієнтири. У цей час значну роль у розвитку підлітків відіграє сфера емоційних переживань, потреба в самовираженні, прагнення до самостійності, а також ідентифікація з певними соціальними або культурними спільнотами, зокрема молодіжними.

Одним із провідних механізмів пізнання та засвоєння соціального досвіду в цьому віці є наслідування та емпатійне ототожнення з реальними або символічними авторитетами. У цьому контексті реп-виконавці та інші представники молодіжної культури часто виконують функцію культурних посередників, які транслюють моделі поведінки, мовні зразки, соціальні наративи, що сприймаються учнями як близькі та значущі.

Крім того, старшокласники вирізняються високим рівнем емоційної чутливості та потребою у творчій діяльності, що зумовлює ефективність інтеграції елементів мистецтва (зокрема, поезії, музики, візуального контенту) у навчальний процес. Реп-тексти, як правило, містять потужний емоційний та асоціативний заряд, торкаються тем, що є актуальними для молоді (ідентичність, справедливість, свобода, соціальні конфлікти), що, у свою чергу, сприяє розвитку рефлексивного мислення та особистісного залучення учнів у навчальну діяльність [58].

Також варто враховувати домінування візуально-аудіального стилю сприйняття інформації у сучасних підлітків, зумовлене їхньою постійною взаємодією з цифровими технологіями та мультимедійним контентом. Це створює передумови для більш ефективного засвоєння навчального матеріалу, поданого у формі відеокліпів, пісень, графічного оформлення текстів тощо.

Загалом, психологічні передумови використання елементів молодіжної культури у викладанні англійської мови зумовлюють потребу в переході від традиційних моделей навчання до таких, що передбачають діалог з учнем, повагу до його культурного досвіду та активне включення особистісного потенціалу в освітній процес.

Застосування реп-текстів у процесі навчання англійської мови учнів старшої школи є доцільним з таких причин:

- *Мотиваційний потенціал*: реп є близьким та зрозумілим молоді, що підвищує інтерес до навчання та активність на уроці;
- *Сприяння розвитку рецептивних мовленнєвих навичок* через аудіювання та читання текстів пісень, зокрема формуванню навичок сприймання автентичної мови та розуміння її контексту;
- *Збагачення словникового запасу*: реп-тексти дають змогу ознайомитися з широким спектром лексики, включаючи фразеологізми, сленгові та ідіоматичні конструкції.
- *Формування міжкультурної компетентності*. Реп-культура є своєрідним відображенням соціально-політичного контексту англійських країн. Робота з такими текстами дозволяє розширити світогляд учнів і розвивати толерантне ставлення до інших культур;
- *Сприяння розвитку критичного мислення*. Тексти репу нерідко містять соціальні меседжі, що слугують основою для дискусій, аналізу, аргументації власної позиції.

Ефективне впровадження реп-текстів у навчальний процес потребує дотримання певних педагогічних умов. Насамперед, це пов'язано з урахуванням вікових та психологічних особливостей старшокласників. Вони характеризуються підвищеним інтересом до культурних феноменів, які резонують з їхнім особистим досвідом, емоціями та прагненнями. Реп-тексти, часто емоційно насичені та соціально орієнтовані, відповідають цим потребам.

По-друге, використання реп текстів сприяє створенню автентичного мовного середовища. Це гарний приклад природного мовлення, включають елементи розмовної мови, фразеологізми, сленг, що сприяє формуванню реальних комунікативних навичок. Реп-тексти часто порушують важливі соціальні, політичні, історичні теми, що створює умови для міжпредметної інтеграції з курсами історії, громадянської освіти, літератури. Активні форми роботи з текстами – проєктна діяльність, дебати, створення авторських творів, фонетичне тренування тощо сприяють розвитку креативного мислення та залученості учнів.

Методична підготовка педагога. Використання пісенного матеріалу передбачає попередній аналіз тексту на предмет відповідності віковим нормам, морально-етичним засадам та мовній складності. Учитель має володіти навичками культурного модератора, здатного спрямовувати дискусію в безпечне та освітнє русло.

Сприйняття реп-текстів підлітками має низку специфічних особливостей, зумовлених як віковими психологічними характеристиками, так і впливом соціокультурного контексту, в якому функціонує сучасна молодь. Реп як жанр поєднує ритмічну поезію, музику, актуальний соціальний зміст та елементи автентичної розмовної мови, що робить його привабливим і доступним для сприйняття учнів старшої школи [33].

Підлітки сприймають реп-тексти не лише як форму розваги, а як засіб ідентифікації та самовираження, знаходячи у змісті пісень відображення власного життєвого досвіду, переживань, сумнівів і прагнень. Теми, які порушуються в текстах (соціальна нерівність, боротьба за справедливість, пошук себе, протест проти системи тощо), резонують з потребами підлітків у самостійності, визнанні, формуванні власної позиції.

На когнітивному рівні сприйняття реп-текстів характеризується такими особливостями:

- учні здебільшого зосереджуються на емоційно забарвлених фразах, яскравих образах або ритмічних повтореннях, іноді втрачаючи цілісне розуміння смислової структури тексту.
- реп-тексти стимулюють візуалізацію та образне мислення, що відповідає домінуючому стилю сприйняття інформації в підлітковому віці.
- учні інтерпретують зміст пісень, спираючись на власні соціальні та емоційні контексти, що посилює суб'єктивізацію сприйняття.

Важливу роль у ставленні до реп-текстів відіграє ціннісна ідентифікація з виконавцем, що часто стає для підлітка символом певного світогляду або протестної позиції. У зв'язку з цим аналіз таких текстів на уроках англійської мови має бути спрямований не лише на формування мовних навичок, а й на розвиток рефлексивного мислення, вміння осмислювати контент, розрізняти естетичні та ідеологічні складові. Водночас слід враховувати, що не всі реп-тексти є прийнятними для використання в навчальному середовищі. Частина з них може містити ненормативну лексику, сцени насильства або пропаганду асоціальних моделей поведінки. Тому педагог має здійснювати ретельний добір матеріалу, враховуючи вікову та морально-етичну відповідність текстів, їхню мовну складність та виховну цінність.

Дотримання компетентісного підходу. У сучасній освіті ключову роль відіграє компетентісний підхід, який передбачає формування в учнів не лише знань, а й здатності ефективно використовувати їх у практичних, соціально значущих ситуаціях. У викладанні іноземної мови це означає розвиток комунікативної, соціокультурної, лінгвістичної, міжкультурної та інформаційно-цифрової компетентностей. Важливим інструментом реалізації такого підходу є використання автентичних музичних текстів, зокрема реп-композицій, які відображають реальні мовні та культурні практики [17].

Реп-тексти як частина молодіжної та масової культури мають потужний міжкультурний потенціал. Вони є не лише джерелом живої, розмовної

англійської мови, а й віддзеркалюють соціальні, історичні та політичні реалії англomовних країн. Таким чином, через аналіз музичних текстів учні ознайомлюються з особливостями менталітету, цінностей, суспільного устрою інших народів, розвиваючи міжкультурну комунікативну компетентність.

У межах компетентнісного підходу робота з автентичними реп текстами дозволяє реалізувати низку освітніх завдань:

- **Формування лінгвістичної компетентності:** учні опановують природні мовні конструкції, розширюють словниковий запас, знайомляться з фразеологізмами, ідіомами та стилістично забарвленими одиницями.
- **Розвиток соціокультурної компетентності:** тексти часто містять згадки про історичні події, соціальні явища, культурні символи (наприклад, згадки про Мартина Лютера Кінга, рух BLM, систему освіти чи проблеми імміграції), що дає змогу інтегрувати фонові знання у мовленнєву діяльність.
- **Формування міжкультурної толерантності:** обговорення проблем расизму, нерівності, дискримінації сприяє вихованню емпатії, критичного мислення, здатності співпереживати іншій культурі.
- **Розвиток комунікативних умінь:** завдяки роботі в парах або групах над проєктами, інтерпретаціями, дебатами чи створенням власних текстів, учні вчаться ефективно висловлювати думки, аргументувати позицію, вести діалог.
- **Інтеграція цифрової грамотності:** використання відео- та аудіофайлів, субтитрів, веб-платформ для аналізу текстів і виконання завдань дозволяє формувати навички критичного споживання інформації в цифровому середовищі [24].

Застосування реп-текстів як автентичного матеріалу не лише сприяє оволодінню мовою в її природному контексті, але й актуалізує культурну

свідомість учнів, готує їх до спілкування у полікультурному середовищі, що є однією з ключових цілей сучасної мовної освіти.

Сучасне освітнє середовище вимагає не лише передавання знань, а й формування у здобувачів освіти системи цінностей, світогляду, громадянської позиції. У цьому контексті важливу роль відіграє виховна складова навчального процесу, яка значною мірою реалізується через інтеграцію культурно значущого контенту, зокрема елементів молодіжної музичної культури. Реп як форма самовираження молоді, що відображає актуальні соціальні, етичні та моральні проблеми, має значний виховний та мотиваційний потенціал у шкільному навчанні.

Реп як елемент молодіжної культури є не лише інструментом для розвитку мовленнєвих навичок, але й ефективним засобом виховного впливу та мотивації учнів. Багато реп-текстів порушують теми соціальної справедливості, рівності, толерантності, боротьби з дискримінацією та насильством. Залучення таких текстів у навчальний процес сприяє формуванню у підлітків активної життєвої позиції, розвитку емпатії, етичного мислення та критичного аналізу суспільних процесів. Реп-тексти, що мають позитивну світоглядну спрямованість (наприклад, тексти виконавців, які акцентують увагу на важливості родини, освіти, відповідальності), сприяють осмисленню учнями власної поведінки, життєвих пріоритетів та цінностей. Обговорення негативних прикладів, що присутні у деяких реп-текстах (насильство, наркотики, дискримінація), у контексті їх критичної оцінки, дозволяє створити простір для діалогу з учнями щодо ризикованої поведінки, впливу масової культури та особистої відповідальності.

Залучення знайомого і близького молоді контенту сприяє зростанню внутрішньої мотивації до вивчення англійської мови, оскільки учні бачать її практичну цінність для розуміння улюбленої музики, спілкування та самовираження. Реп-тексти зазвичай вирізняються високою емоційною насиченістю, що сприяє емоційному залученню учнів у навчальну діяльність,

формуванню глибшого зв'язку з матеріалом, що вивчається. Учні можуть самостійно обирати тексти для аналізу, створювати власні тексти, висловлювати думки з приводу прослуханого, що дозволяє реалізувати особистісно-зорієнтований підхід. Створення реп-текстів англійською мовою, римування, ритмічне читання, участь у конкурсах чи проєктах дає змогу розвивати творчість, мовну гнучкість та впевненість у власних силах.

Таким чином, реп-тексти мають значний дидактичний потенціал у навчанні англійської мови старшокласників. За умови методично обґрунтованого використання та педагогічної чутливості до змісту текстів, вони можуть стати ефективним засобом не лише формування мовних навичок, а й виховання особистості, здатної до рефлексії, співпереживання та критичного осмислення дійсності. Реп-тексти можуть стати ефективним засобом не лише для розвитку мовної компетентності, а й для налагодження емоційного діалогу з учнями, актуалізації їхнього внутрішнього світу та формування критичного ставлення до медіа-контенту. Використання репу в межах компетентнісного підходу забезпечує системний розвиток ключових компетентностей, поєднуючи мовну освіту з особистісним і культурним зростанням учнів. При педагогічно виваженому підході до добору текстів і методики їх інтеграції в уроки англійської мови, цей ресурс здатен істотно збагатити освітнє середовище та сприяти формуванню гармонійно розвиненої особистості.

2.2. Принципи та методи роботи з англійськими реп-текстами на факультативі

Успішне використання реп-композицій у навчанні англійської мови старшокласників значною мірою залежить від доцільного, педагогічно вмотивованого добору текстового матеріалу. В умовах навчального закладу

реп-тексти мають виконувати не лише розважальну або мотиваційну функцію, а й слугувати повноцінним дидактичним ресурсом, що відповідає принципам сучасної методики викладання іноземних мов. Тому інтеграція реп-композицій до навчання англійської мови старшокласників передбачає ретельний добір автентичного матеріалу, що відповідатиме освітнім, морально-етичним та психологічним вимогам. Реп, як жанр популярної музики, часто вирізняється високою емоційною напруженістю, експресивністю, тематичною складністю, а тому потребує виваженого й методично обґрунтованого підходу до вибору текстів. Такий добір має ґрунтуватися на низці ключових дидактичних принципів:

1. *Відповідність віковим та психологічним особливостям учнів.* Реп-композиції, які пропонуються для роботи в аудиторії, мають відповідати емоційно-психологічному рівню розвитку старшокласників (15–17 років). На цьому етапі формується особистісна ідентичність, зростає інтерес до соціальних проблем, морально-етичних питань, самопізнання, самовираження. Тому доцільним є добір текстів, які зачіпають теми, близькі підліткам: дружба, сім'я, соціальна справедливість, самореалізація, рівність, справедливість, свобода. Тексти мають бути наповнені позитивним або нейтральним емоційним навантаженням, яке сприяє безпечному освітньому середовищу. Такими є теми ідентичності, самовираження, дорослішання, дружби, родинних стосунків, соціальної відповідальності, викликів молодіжного середовища: навчання, вибір майбутнього, психологічний тиск тощо. Натомість слід уникати тем, що можуть бути травматичними або провокативними (жорстокість, сексизм, наркотики, криміналізація культури); не містять елементів, що можуть психологічно травмувати або провокувати деструктивну поведінку (сцени насильства, прославляння залежностей тощо), навіть якщо вони типові для реп-жанру.

2. *Відповідність рівню мовної компетентності учнів.* Реп-композиції, які використовуються на уроках, мають бути адаптовані або дібрані відповідно до

рівня мовної підготовки учнів (A2–B2 за CEFR). Занадто складні тексти можуть викликати фрустрацію, зниження мотивації, а надто прості — втрату інтересу. При виборі пісенного матеріалу доцільно враховувати лексичну насиченість і зрозумілість (наявність відомих слів, знайомих граматичних структур); темп читання / виконання, який дає змогу сприймати текст на слух; можливість використання субтитрів, транскрипцій, перекладів у дидактичних цілях. Для початкового етапу доречні тексти з повторюваними структурами, простими реченнями, лексемами базового рівня. Для учнів з вищим рівнем — тексти з фразеологізмами, сленговими виразами, складнішими синтаксичними конструкціями.

При доборі текстів доцільно зважати на рівень складності лексики (наявність сленгу, ідіом, метафор, розмовних конструкцій); граматичні структури, які можуть бути корисними для засвоєння (наприклад, умовні речення, модальні дієслова, часи); ритміку, вимову, темп читання — композиції надмірно швидкі чи сильно редуковані складні для аудіювання; можливість створення завдань на основі тексту: лексичних, граматичних, творчих, аналітичних. Лексичне багатство репу — це і виклик, і ресурс: викладач має вирішити, які фрагменти тексту потребують пояснення, а які — адаптації або заміни.

3. *Смислова та виховна цінність змісту.* Зміст реп-композицій має слугувати підґрунтям для розвитку критичного мислення, морального аналізу, дискусій та рефлексії. Доцільно добирати тексти, що містять соціальне або особистісне повідомлення (наприклад, боротьба з дискримінацією, важливість освіти, досвід еміграції); не суперечать етичним нормам та шкільним цінностям; стимулюють учнів до висловлення власної думки, порівняння культур, оцінювання поведінки персонажів або ліричного героя. Реп-тексти, що містять нецензурну лексику; мізогінію, расизм, гомофобію, заклики до насильства; глорифікацію наркотиків, алкоголю, криміналу — мають бути виключені або піддані ретельній цензурі в дидактичних цілях. Альтернативою

є пошук clean versions або інструментальних/редагованих варіантів композицій. Цензура має ґрунтуватися не на формальному усуненні «небажаного», а на ціннісному осмисленні: учням слід пояснювати, чому певні тексти неприйнятні для використання в освітньому контексті, та залучати до етичного аналізу.

4. *Культурологічна та міжкультурна релевантність.* Реп-тексти мають потенціал розширювати соціокультурний горизонт учнів, якщо містять згадки про події, історичних осіб або явища, значущі для англомовного світу; демонструють цінності, традиції, суспільні проблеми, що існують у країнах, мова яких вивчається; створюють підґрунтя для міжкультурного порівняння (наприклад: «шкільна система в США vs. в Україні», «роль молоді в суспільстві» тощо). Реп-композиції мають бути актуальними в контексті сучасного молодіжного середовища. Це дозволяє зменшити відстань між змістом навчання та особистим досвідом учнів; сприяти мотивації через впізнаваність виконавця або теми; забезпечити культурну релевантність, коли музичний твір виступає інструментом міжкультурного діалогу. Однак варто також включати класичні або знакові композиції (наприклад, Public Enemy, Tupac, Lauryn Hill, Eminem), що дозволяють прослідкувати еволюцію жанру й краще зрозуміти його соціальну функцію.

5. *Можливість педагогічної адаптації та методичного опрацювання.* Реп-композиції повинні легко інтегруватися в структуру уроку, мати потенціал для створення супровідних завдань: лексичних, граматичних, аналітичних, творчих. Тексти мають бути достатньо короткими для опрацювання у межах одного або двох занять; такими, що дозволяють виконувати різноманітні види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо); відкритими для інтерпретації та дискусії.

Отже, добір реп-композицій для освітніх цілей має здійснюватися на перетині методичної доцільності, психолого-педагогічної відповідності та лінгвокультурної релевантності. Такий підхід забезпечує ефективну

інтеграцію молодіжного контенту у навчальний процес без шкоди для його освітньої, виховної та етичної цілісності.

Залучення реп-текстів до навчального процесу передбачає використання різноманітних форм та методів роботи, спрямованих на розвиток ключових мовленнєвих компетентностей: аудіювання, читання, говоріння, письма, а також на формування культурної та комунікативної обізнаності. Завдяки гнучкості та багатозначності реп-композицій, вони можуть слугувати базою для інтегрованих занять, що поєднують лінгвістичний, аналітичний і творчий компоненти.

1. *Аудіювання як форма розвитку рецептивних навичок.* Реп-тексти, виконані у музичному форматі, дають змогу учням практикувати аудіювання автентичної мови, розвиваючи вміння сприймати англійське мовлення на слух. У процесі роботи з піснями ефективними є такі методи:

- аудіювання з пропусками слів (gap-fill) – стимулює уважність і зосередженість на звуковій формі слова;
- складання рядків у правильному порядку (sequencing) – розвиває здатність до логічного і смислового сприйняття тексту;
- вибір правильної відповіді (multiple choice / true-false) – тренує навички загального та детального розуміння;
- визначення інтонації, ритму, вимови – сприяє фонетичній грамотності учнів;
- аудіювання з наступною дискусією – активізує говоріння на основі прослуханого.

2. *Читання та аналіз реп-текстів.* Опрацювання реп-композицій у письмовому форматі (як літературного тексту) дозволяє реалізовувати низку лінгвістичних і культурних цілей: виділення ключових понять, образів, емоцій; визначення структури тексту (вступ, розвиток, кульмінація, висновок); аналіз лексичних засобів (сленг, метафори, риторичні фігури, повтори); інтерпретація смислових шарів – соціальний підтекст, емоційна

мотивація, світогляд виконавця. Читання може бути індивідуальним, парним або груповим, із подальшим обговоренням або письмовим узагальненням.

3. Переклад як засіб міжмовної інтерпретації. Реп-тексти є надзвичайно продуктивним матеріалом для практики перекладу, оскільки вони поєднують буквальний та переносний зміст; містять культурно марковані одиниці, які потребують інтерпретації (реалії, алюзії, сленг); вимагають збереження ритмічної структури (у разі креативного перекладу). Можливі завдання: дослівний переклад із подальшим обговоренням смислових відмінностей; адаптація тексту до українського культурного контексту; творчий переклад із римуванням; порівняльний аналіз кількох варіантів перекладу одного тексту.

4. Творчі завдання як засіб розвитку продуктивних навичок і креативного мислення. Творчі завдання дають учням змогу виявити себе, застосувати вивчену лексику та граматичні структури в комунікативно значущих ситуаціях. Найефективніші форми:

- написання власного репу (на запропоновану або вільну тему);
- переробка оригінального тексту (наприклад, зміна точки зору, жанру, адресата);
- створення ілюстрацій до тексту (плакат, колаж, комікс);
- інсценізація або виконання тексту (репетиція з дотриманням ритму, інтонації, жестикуляції);
- проведення дебатів на тему, порушену в тексті (наприклад: «Чи повинен музикант бути моральним авторитетом?»).

Такі завдання сприяють не лише закріпленню мовного матеріалу, а й розвитку самостійності, відповідальності за власну думку, естетичного смаку.

5. Інтегровані форми роботи. Успішною формою є інтегровані заняття, які об'єднують аудіювання, читання, переклад та творчу діяльність навколо одного реп-тексту. Наприклад, робота з піснею може включати ознайомлення з біографією виконавця; передбачення теми за назвою або обкладинкою; аудіювання тексту з пропущеними словами; переклад та лексико-граматичний

аналіз; дискусію або рефлексивне письмо на задану тему; створення альтернативної версії композиції.

У сучасній парадигмі мовної освіти пріоритетним вважається активне навчання, за якого учень виступає не пасивним споживачем знань, а повноцінним учасником освітнього процесу. Акцент робиться на інтерактивності, співпраці, критичному мисленні та творчому самовираженні. Залучення реп-текстів до навчання англійської мови відкриває широкі можливості для впровадження таких технологій активного навчання, як проєктна діяльність, дебати та створення авторського продукту.

Проєктна діяльність є одним із дієвих інструментів інтеграції знань та формування ключових компетентностей. Вона передбачає виконання учнями довготривалого завдання з практичним результатом, що базується на міжпредметній інтеграції та самостійній роботі. Реп-тексти можуть бути як відправною точкою проєкту, так і його об'єктом.

Приклади тематичних проєктів:

✓ «*Rap and Social Change*» – дослідження, як реп відображає соціальні проблеми (расизм, бідність, насильство);

✓ «*Voice of a Generation*» – створення презентацій про відомих реп-виконавців та їх вплив на молодь;

✓ «*Our School Anthem*» – написання та запис власної реп-композиції про шкільне життя;

✓ «*Cultural Dialogues through Rap*» – порівняння українського і англомовного репу.

Проєкти розвивають дослідницькі навички, медіаграмотність, уміння працювати в команді, а також стимулюють глибше занурення в культуру мови, що вивчається. Не менш важливим методом роботи на уроці англійської мови є дебати як метод розвитку критичного мислення та аргументованого мовлення. Дебати є ефективним методом формування усної комунікативної

компетентності, оскільки розвивають аргументацію, логічне мислення, мовленнєву спонтанність; вчать слухати опонента, реагувати, дотримуватись регламенту; створюють умови для використання лексики, вивченої на основі реп-текстів, у новому контексті.

Тематика дебатів може бути пов'язана зі змістом композицій, наприклад:

- ✓ «Чи може музика змінити суспільство?»
- ✓ «Чи має реп право на провокацію?»
- ✓ «Чи повинен артист нести моральну відповідальність за свої тексти?»
- ✓ «Комерційний успіх vs. соціальне послання в музиці».

Реп-тексти тут слугують не лише мотиваційним чинником, а й джерелом змісту для аналізу та публічного висловлення думки.

Створення власного тексту є формою креативної самореалізації учнів. Їх творча діяльність, спрямована на створення власних реп-композицій англійською мовою, має особливу мотиваційну та дидактичну цінність, оскільки дає змогу активно використовувати лексику у продуктивному мовленні; сприяє розвитку мовного чуття, ритміки, фонетичної виразності; формує навички самовираження, самооцінки та рефлексії; стимулює емоційно-естетичне ставлення до мови.

Можливі формати творчих завдань:

- ✓ написання індивідуального або групового репу на запропоновану тему (школа, екологія, особистий виклик, мрії тощо);
- ✓ інтерпретація на основі автентичного тексту (переписати з іншої точки зору, змінити фінал);
- ✓ участь у шкільному конкурсі «My Voice in English Rap»;
- ✓ створення мультимедійного продукту: відеокліпу, аудіозапису, візуалізації тексту.

Використання репу в межах технологій активного навчання дозволяє поєднувати різні види діяльності в єдину педагогічну модель, наприклад:

- 1) Вступне прослуховування (аудіювання з аналізом);
- 2) Обговорення та дебати щодо змісту;
- 3) Пошуковий проєкт з теми тексту;
- 4) Створення власного продукту — авторського тексту, презентації, виступу.

Етапи роботи з текстом. Робота з автентичними текстами в навчанні іноземної мови, зокрема з реп-композиціями, має відповідати поетапній структурі, що забезпечує поступове занурення учнів у мовний і змістовий матеріал. Такий підхід дозволяє формувати комунікативну, лінгвістичну, соціокультурну та критичну компетентності. Методично доцільно виділяти три основні етапи: до-, під- та післятекстовий, кожен з яких виконує специфічну функцію.

1. *Дотекстовий (підготовчий) етап.* Мета цього етапу — активізувати фонові знання учнів, сформувати інтерес до прослуховуваного чи читаного тексту, а також підготувати до сприйняття нової лексики та контексту.

Типові завдання:

- 1) Передбачення за назвою, обкладинкою, фрагментом: What do you think this song might be about?
- 2) Обговорення тематичного запитання: Do you think music can change someone's opinion?
- 3) Лексичний тренаж: знайомство з ключовими словами або фразами, які з'являться у тексті (за допомогою асоціацій, ілюстрацій, перекладів);
- 4) Культурологічний коментар: коротка інформація про виконавця, контекст створення композиції, жанрові особливості тощо.

Цей етап важливий для контекстуалізації й зменшення мовленнєвого бар'єру під час подальшої роботи.

2. *Підтекстовий (основний) етап.* Центральна фаза, в якій відбувається безпосереднє сприйняття та первинне розуміння тексту — через читання або аудіювання (один або кілька разів, з різними завданнями).

Завдання можуть бути орієнтованими на:

- 1) Глобальне розуміння: What is the main message of the song?
- 2) Вибір правильної відповіді / true-false statements (на основі змісту);
- 3) Заповнення пропусків (cloze exercises) – з акцентом на лексику, граматику, рими;
- 4) Установлення відповідностей: фрази – переклади, рядки – ситуації;
- 5) Аналіз стилістичних засобів: метафори, повтори, алітерації, рими.

На цьому етапі учні залучаються до аналітичної та інтерпретаційної роботи, активно засвоюючи мовний матеріал у контексті.

3. *Післятекстовий (рефлексивно-творчий) етап.* Цей етап спрямований на активне використання здобутого матеріалу в продуктивній діяльності — усній або письмовій. Він сприяє розвитку творчого мислення, мовленнєвої гнучкості та міжособистісного спілкування.

Можливі завдання:

- 1) Обговорення змісту та ідей композиції в парах/групах: Do you agree with the message? Why/why not?
- 2) Письмове завдання: написати короткий відгук, переказ, лист виконавцю, альтернативне завершення пісні;
- 3) Творча трансформація: перефразування рядків, написання власного куплету у стилі композиції;
- 4) Дебати або рольова гра на тему, порушену в пісні;
- 5) Проектне завдання: створення презентації, кліпу, ілюстрації до тексту.

Рефлексія (усна чи письмова) — важлива складова цього етапу, що дозволяє учням усвідомити свій досвід взаємодії з текстом і оцінити власні досягнення.

Автентичні реп-композиції, завдяки своїй стилістичній насиченості, ритміці та лінгвістичному багатству, надають широкі можливості для створення цікавих, комунікативно спрямованих і культурно релевантних вправ з англійської мови. Нижче наведено зразки типових завдань за

тематичними групами, які можуть бути адаптовані до рівня учнів старших класів.

1. Робота зі сленгом та розмовною лексикою

Мета: розвиток соціолінгвістичної компетентності, розуміння неформальної англійської, розрізнення стилів мовлення.

Завдання:

Match the slang word with its meaning:

dope – broke – chill – flex – lit

- a) without money
- b) very good
- c) show off
- d) cool/relax
- e) awesome/energetic

Find slang expressions in the lyrics. Replace them with neutral or formal equivalents.

Use three slang words from the song in your own sentences.

2. Аналіз метафор і стилістичних засобів

Мета: розвиток інтерпретативних навичок, критичного мислення, здатності аналізувати художню мову.

Завдання:

a) Underline all the metaphors in the verse. What do they symbolize?

(наприклад: “I’m a lion in a cage” → символ обмеження свободи, внутрішньої сили).

б) Paraphrase the metaphor in plain English.

“The sky's the limit” → There are no limits to what you can do.

в) Create your own metaphor about hope/success/life and write a short couplet.

3. Робота з римами та звуковими засобами.

Мета: усвідомлення фонетики, ритміки, структури репу як поетичного тексту.

Завдання:

- 1) Highlight the rhyming words in each couplet. What kind of rhyme is it?
(perfect rhyme, slant rhyme, internal rhyme)
- 2) Fill in the blanks with words that rhyme:

“I got dreams so big I can’t _____ / I hustle all day, never admit _____”

Write your own four-line verse with at least one pair of rhyming words.

4. Граматичні структури в контексті.

Мета: закріплення граматичних конструкцій у живому, контекстуалізованому середовищі.

Тематика: Часи (Present Perfect, Past Simple)

Завдання: Find all the verbs in Past Simple. What events do they describe?

Умовні речення:

“If I had wings, I would fly” → What kind of condition is it? Write your own unreal condition.

Модальні дієслова (must, might, should):

What advice or obligation is expressed in the line: “You gotta keep your head high”?

Інверсія, еліпсис, редукція:

Rewrite the line using full grammatical structure:

“Ain’t got no time” → “I haven’t got any time”

5. Комбіновані творчі завдання

- 1) Translate a short verse into Ukrainian, keeping its rhythm and meaning.
- 2) Recreate the verse using different grammar but the same message.
- 3) Compare two versions of the same song (explicit / clean) – what has changed and why?

Таким чином, робота з мовними особливостями репу – це не лише лінгвістичне тренування, а й засіб формування міжкультурної чутливості, мовного чуття, стилістичного аналізу та креативності учнів. Вправи можуть бути як репродуктивними, так і продуктивними, індивідуальними або

груповими, а також легко адаптуються до формату проєктної чи факультативної роботи.

Використання автентичних реп-композицій у процесі навчання англійської мови дозволяє залучити учнів до інтерактивної, емоційно та змістовно насиченої діяльності, що відповідає принципам компетентнісного та особистісно орієнтованого підходів. Особливо ефективним є застосування інтерактивних форм, що активізують творчу ініціативу старшокласників, розвивають міжкультурну комунікацію та навички XXI століття (критичне мислення, співпрацю, самовираження).

1. *Створення власних реп-композицій.* Цей вид діяльності поєднує творче письмо, мовленнєву практику, володіння ритмом і римою, а також міжпредметні зв'язки (музика, література, мистецтво).

Формати завдань:

- 3) написання власного куплету чи приспіву на задану тему (толерантність, освіта, мрії, екологія);
- 4) створення групового проєкту: текст + ритм + відео або аудіо;
- 5) переосмислення вже відомого тексту з адаптацією під шкільну тематику або власний досвід;
- 6) батл формату “friendly debate” на основі створених римованих тез.

Такі завдання не лише розвивають мовну продуктивність, а й сприяють формуванню особистісної позиції, відповідальності за зміст власного мовлення.

2. *Обговорення текстів (song discussions).* Обговорення змісту, посилів, проблематики пісні стимулює аналітичне мислення, мовленнєву активність і культурне співставлення.

Типові завдання:

- 1) Дискусійні запитання після прослуховування:

What message does the artist try to deliver?

Do you agree with the ideas expressed? Why or why not?

- 2) Порівняння двох текстів: різні погляди на одну проблему (наприклад, шкільна система, мрії, соціальна нерівність);
- 3) Інтерпретація фрази “*Keep your head up*” – What does it mean in the context of this song?
- 4) Культурологічна рефлексія: як проблеми, порушені в пісні, співвідносяться з реаліями українського суспільства.

Такі обговорення мають потенціал виховного впливу, сприяють розвитку ціннісного ставлення до суспільних явищ і формуванню громадянської свідомості.

3. *Рольові ігри та симуляції.* Рольові ігри з опорою на зміст реп-композицій є дієвим засобом моделювання комунікативних ситуацій, у яких учні можуть відтворювати емоційні, соціальні й культурні контексти.

Можливі формати:

- 1) Інтерв'ю з виконавцем (учень у ролі артиста/репортера) на тему змісту пісні, творчості, поглядів на світ;
- 2) Talk show: обговорення соціальної проблеми, порушеної в пісні, з позицій різних учасників;
- 3) Імпровізована сценка за мотивами тексту;
- 4) “Lyric courtroom” – учні розігрують судове засідання щодо моральності певного вислову з пісні.

Такі активності сприяють мовленнєвій імпровізації, гнучкості, міжособистісному спілкуванню, активному використанню лексико-граматичного матеріалу в реалістичних ситуаціях. Інтерактивні форми роботи з реп-текстами є потужним дидактичним інструментом, що дозволяє перетворити вивчення англійської мови на соціально значущий, емоційно насичений та творчий процес. Завдяки поєднанню музики, мови та особистого досвіду учнів, ці форми сприяють глибшому залученню до мовного середовища та формуванню стійкої мотивації до вивчення іноземної мови.

Таким чином, добір автентичного реп-матеріалу для освітніх цілей має базуватися на поєднанні дидактичних, лінгвістичних, етичних та культурологічних критеріїв. Такий підхід дозволяє не лише урізноманітнити навчальний процес, а й зробити його осмисленим, ціннісно вмотивованим та ефективним у контексті формування мовної, соціокультурної та громадянської компетентностей учнів. Таким чином, використання різноманітних форм і методів роботи з реп-текстами дозволяє забезпечити цілісний розвиток комунікативної компетентності, сприяє підвищенню мотивації до вивчення англійської мови та створює сприятливі умови для формування креативної, критично мислячої, міжкультурно обізнаної особистості. Інтеграція технологій активного навчання у процес опрацювання реп-текстів забезпечує поглиблення лінгвістичних, соціокультурних і особистісних результатів навчання, а також сприяє мотивації, самореалізації й формуванню життєвих компетентностей, що відповідає вимогам сучасної мовної освіти. Етапність роботи з реп-текстом забезпечує дидактичну послідовність і системність, дозволяє максимально реалізувати потенціал автентичного матеріалу у розвитку як мовних, так і соціокультурних компетентностей, а також сприяє формуванню внутрішньої мотивації до вивчення англійської мови через актуальний і близький молоді зміст.

2.3. Компетентнісний підхід до вивчення англійської через реп за технологіями активного навчання

У контексті реформування сучасної освіти пріоритетним стає перехід від репродуктивної до продуктивної парадигми навчання, в основі якої лежить активне залучення учнів до освітнього процесу. Такий підхід реалізується через ALT Active Learning (Технології активного навчання – ТАН), які спрямовані на формування ключових компетентностей, розвиток критичного

мислення, комунікативних навичок, креативності та самостійності учнів [1]. Спеціальна група за інтересами ALT Active Learning була створена в липні 2020 року під час пандемії Ковід-19. Фахівці з Великої Британії та Ірландії (та інших країн) створили платформу для обміну практичним досвідом між секторами початкової, середньої, подальшої та вищої освіти, для впровадження нових технологій та активних методів навчання в очному, змішаному та повністю онлайн-форматах, з акцентом на дистанційному навчанні під час пандемії.

Технології активного навчання – це сукупність педагогічних методів і форм організації освітнього процесу, які передбачають максимальну участь учня у здобутті знань через діалог, дослідження, творчість, співпрацю та рефлексію. На відміну від традиційних моделей, де учень виступає переважно як пасивний споживач інформації, активне навчання формує суб'єктну позицію — учень стає співавтором і співорганізатором власного навчання.

До найбільш поширених форм ТАН належать:

- проєктне навчання;
- проблемне навчання;
- дебати та дискусії;
- рольові ігри та симуляції;
- творчі завдання і міні-дослідження;
- кооперативне навчання (work in pairs/groups). [1]

У процесі вивчення іноземної мови, зокрема англійської, технології активного навчання дозволяють створити інтерактивне мовне середовище, де знання і вміння формуються в умовах реального чи змодельованого спілкування. Учні опановують мову не ізольовано, а як засіб комунікації, міжкультурного діалогу та самовираження.

Залучення елементів сучасної молодіжної культури – зокрема реп-композицій як навчального ресурсу у поєднанні з активними методами роботи відкриває нові можливості для мотивації старшокласників, розвитку їх мовної

і соціокультурної компетентності, а також посилення особистісної значущості навчального матеріалу. Сучасна парадигма освіти орієнтована на розвиток активного, свідомого та компетентного учня, здатного до співпраці, критичного мислення та самореалізації. У цьому контексті особливої актуальності набуває використання технологій активного навчання, які забезпечують не лише засвоєння знань, а й формування ключових компетентностей.

Вивчення англійської мови через реп-композиції із застосуванням ТАН сприяє розвитку цілого комплексу ключових компетентностей, передбачених сучасними освітніми стандартами (зокрема, Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти України та Рекомендаціями ЄС щодо ключових компетентностей для навчання впродовж життя). Ось перелік основних компетентностей, що активно формуються в такому підході:

1. *Комунікативна компетентність* іноземною мовою реалізується через засвоєння лексичних одиниць (включно з живою, автентичною, молодіжною лексикою); тренування аудіювання, говоріння, читання та письма в реальних і змодельованих ситуаціях; формування навичок міжособистісного та міжкультурного спілкування.

2. *Культурна і міжкультурна компетентність* набувається через ознайомлення з особливостями молодіжної культури англійських країн; аналіз соціальних тем, цінностей, історичних та культурних контекстів у піснях; розвиток емпатії, толерантності, здатності до культурного порівняння та діалогу.

3. *Соціальна і громадянська компетентність* формується засобами обговорення соціально значущих тем (дискримінація, рівність, свобода, самовираження тощо); формування власної позиції та вміння її відстоювати в дискусії чи дебатах; набуттям навичок співпраці в групі, участь у спільних проєктах.

4. *Інформаційно-цифрова компетентність* пов'язана з роботою з мультимедійними текстами (аудіо, відео, кліпи, онлайн-ресурси); створенням цифрового контенту (презентацій, відео, подкастів); розвитком критичного ставлення до цифрової інформації (фактчекінг, верифікація джерел, аналіз контексту).

5. *Креативність і ініціативність* реалізується шляхом створення власних реп-текстів; інтерпретацією метафор, рим, ритмічних структур; застосування мовних знань у творчих проєктах (виступи, сценки, відео).

6. *Уміння вчитися впродовж життя* передбачає формування рефлексивних навичок: усвідомлення сильних/слабких сторін; мотивацію до самостійного вдосконалення мовних навичок; підвищення внутрішньої навчальної мотивації через зв'язок з власними інтересами.

7. *Математична та базова компетентність у галузі науки і технологій* реалізується опосередковано, через роботу з ритмом, розмірами, повторюваністю структур може включати елементи патернів і логіки. У рамках проєктної діяльності можливе включення простих технічних навичок (монтаж аудіо, робота з інтерфейсами програм тощо).

Поєднання реп-культури з ТАН не лише модернізує процес вивчення англійської мови, а й сприяє всебічному розвитку учня як активного, творчого, відповідального учасника освітнього і соціального простору. Залучення реп-текстів у процес вивчення англійської мови створює сприятливе середовище для впровадження таких технологій, зокрема проєктної діяльності, дискусій, дебатів, творчих завдань і рефлексивних практик.

Однією з ефективних форм ТАН є проєктне навчання, яке дає змогу інтегрувати мовні, соціокультурні та творчі навички. На основі реп-композицій учні можуть створювати мультимедійні проєкти (презентації, відеокліпи, соціальні кампанії), що відображають зміст пісні, її контекст або соціальний посил. Це може бути дослідницький проєкт на тему «How Hip-Hop Reflects Social Problems in the USA»; творчий проєкт з написання та виконання

власної композиції на тему, пов'язану з громадянською позицією, толерантністю або екологією; культурологічний проєкт з аналізом еволюції репу як мистецтва протесту тощо. Такі завдання активізують аналітичну, лінгвістичну, соціальну та естетичну компетентності, сприяють інтеграції міжпредметних знань і розвитку навичок командної роботи.

Теми, порушені в реп-текстах, часто мають суспільну значущість — питання расової рівності, бідності, освіти, самореалізації, що дає підґрунтя для організації дискусій та дебатів. Цей формат сприяє розвитку аргументації, критичного мислення та спонтанного мовлення. Приклади формулювань тем:

- 1) “Does rap empower young people or promote violence?”
- 2) “Should school education include modern music culture?”
- 3) “Can rap be considered poetry?”

Учні можуть виступати з підготовленими позиціями, коментувати думки опонентів, обґрунтовувати свої твердження, що стимулює когнітивну та мовленнєву активність.

Технологія активного навчання передбачає не лише споживання, а й продукування контенту. Створення власних реп-текстів англійською мовою — це ефективна форма письмової творчої діяльності, яка дозволяє учням виразити себе, інтегрувати особистий досвід у мовне середовище. Завдання можуть бути індивідуальними, як-от написання куплету або приспіву на задану або обрану тему (наприклад: “My voice matters”, “A better world”, “Teenage dreams”). Важливу роль відіграють групові завдання, наприклад, пов'язані зі спільною розробкою композицій з подальшим записом/виступом, що забезпечить формування навичок командної роботи. Така діяльність не лише сприяє глибшому засвоєнню мовного матеріалу, але й розвиває самоповагу, емоційний інтелект і креативність.

Таким чином, реп як жанр молодіжної культури органічно поєднується з технологіями активного навчання, відкриваючи нові дидактичні можливості для викладання англійської мови. Залучення учнів до активної, творчої,

міждисциплінарної взаємодії через музичні тексти формує мотиваційно насичене та компетентнісно орієнтоване навчальне середовище, що відповідає потребам сучасної школи. Застосування технологій активного навчання у поєднанні з автентичними реп-композиціями як дидактичним матеріалом створює інноваційне, динамічне та учнеорієнтоване освітнє середовище, в якому відбувається системне формування ключових компетентностей, необхідних для сучасного здобувача освіти.

Залучення реп-текстів як ресурсу автентичної мови та елемента молодіжної культури забезпечує розвиток комунікативної компетентності, зокрема сприймання на слух, говоріння, читання, письма та вміння висловлювати думку іноземною мовою; сприяє формуванню міжкультурної та соціокультурної компетентностей через ознайомлення з цінностями, традиціями, проблемами та реаліями англomовних країн; стимулює розвиток соціальної, громадянської та емоційної компетентностей, актуалізуючи теми ідентичності, рівності, справедливості, самореалізації; активізує творчий потенціал учнів, мотивує до самовираження через створення власних текстів, проєктів і презентацій; розвиває інформаційно-цифрову компетентність шляхом роботи з мультимедійними матеріалами, пошуку й аналізу інформації, застосування цифрових інструментів; формує навички навчання впродовж життя, оскільки залучення молодіжного контенту посилює внутрішню мотивацію та сприяє усвідомленню цінності мовної освіти в особистісному розвитку. Інтеграція ТАН і реп-текстів в освітній процес не лише підвищує ефективність навчання англійської мови, а й забезпечує цілісний розвиток учня, відповідно до вимог сучасної компетентнісної освіти, створюючи умови для його самореалізації, критичного мислення, міжкультурного порозуміння та соціальної активності.

РОЗДІЛ III.

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ФАКУЛЬТАТИВНОГО МОДУЛЯ «АНГЛІЙСЬКА ЧЕРЕЗ РЕП»

3.1. Тематичні напрями і варіанти модульного структурування

Факультативні курси з англійської мови в старшій школі дають змогу реалізовувати поглиблений, гнучкий і міждисциплінарний підхід до вивчення мовного та культурного матеріалу. У цьому контексті реп-тексти як елемент молодіжної автентичної культури можуть органічно інтегруватися до тематичних модулів, формуючи новий рівень змістової насиченості й мотиваційної привабливості навчального процесу.

Реп-композиції можуть бути включені до окремих тем або цілих модулів факультативного курсу. Надаємо приклади можливих тематичних блоків:

- «Youth and Identity» / «Молодь і самовираження»:
 - аналіз текстів, у яких порушуються питання пошуку себе, підліткових переживань, свободи вибору;
 - створення власного репу про особисті цінності чи виклики.
- «Social Issues in Modern Music» / «Суспільні проблеми у музиці»:
 - робота з реп-композиціями, що торкаються тем расизму, бідності, міграції, прав людини;
 - підготовка дебатів і есе на основі прослуханих текстів.
- «Cultural Dialogue through Lyrics» / «Міжкультурний діалог через тексти»:
 - порівняння англійського та українського репу (тематика, стиль, мова);
 - проекти з аналізу впливу музики на формування суспільної думки.
- «The Language of the Streets» / «Мова вулиці: виклики й ресурси»:

- дослідження сленгу, ідіом, метафоричної мови репу;
- вправи з перекладу, адаптації текстів для різних аудиторій.
- «Music and Media Literacy» / «Музика та медіаграмотність»:
 - аналіз відеокліпів, соціальних меседжів, маніпулятивних стратегій у текстах;
 - створення презентацій, відеопроєктів.

Інтеграція репу в модулі факультативного курсу може реалізовуватись через такі формати:

- Міні-курси на основі окремих треків чи альбомів з лексичними, стилістичними та культурологічними завданнями;
- Міжпредметні модулі (англійська мова + мистецтво / медіаосвіта / історія культури);
- Проєктно-дослідницька діяльність з презентацією результатів (у формі виступу, подкасту, кліпу, вебсторінки);
- Фестивалі учнівської творчості, присвячені музичній культурі англomовного світу.

Переваги для факультативного курсу

Інтеграція репу як навчального ресурсу у факультативний курс дозволяє:

- урізноманітнити зміст навчання завдяки автентичному й актуальному матеріалу;
- посилити міжкультурну компетентність через осмислення глобальних тем у знайомому молоді форматі;
- сприяти індивідуалізації та диференціації навчання;
- створити умови для розвитку критичного мислення, творчості та емоційного інтелекту;
- сформувати комунікативне середовище, у якому англійська мова виконує роль засобу самовираження та діалогу.

Тематичний блок «Youth and Identity» / «Молодь і самовираження» є надзвичайно важливою для старшокласників з огляду на їхній віковий розвиток, соціальні виклики та потребу в особистісному самовизначенні. Старшокласники знаходяться на етапі, коли активно формують своє я-концепцію (Who am I?), життєві цінності, соціальну роль у суспільстві. Цей тематичний блок дає їм можливість вербалізувати власну ідентичність, задуматися над своїм походженням, впливом середовища, сім'ї, субкультури, медіа тощо. Уроки, присвячені самовираженню через музику, поезію, мистецтво чи особисті історії, допомагають краще усвідомлювати власні емоції, навчитися слухати інших без осуду, будувати емпатичне ставлення до різних типів ідентичності. Школа часто не залишає простору для вільного вираження себе, особливо в умовах стандартів і оцінювання. Блок «Youth and Identity» легітимізує голос учня: через тексти, вірші, пісні, дискусії, сприяє включенню «мови молоді» – від сленгу до музичних вподобань – у навчальний процес.

Цей блок природно включає обговорення таких питань, як дискримінація, тілесність та гендер, психічне здоров'я, пошук «свого» серед тиску мереж і стереотипів, що дозволяє не лише навчати мови, а й виховувати свідомих громадян. Він також мотивує учнів старшої школи до вивчення англійської через особисті смисли, адже вони працюють із життєво важливою для себе темою, підвищують інтерес до мови, вчаться висловлювати складні думки англійською. Відтак, тематичний блок «Youth and Identity» є не просто лінгвістичною темою, але й мостом між мовним навчанням та реальним життям учня. Саме через такі теми старшокласники починають відчувати, що їхній голос має значення – і в класі, і в суспільстві.

Нижче представлено приклади занять з тематичного блоку «Youth and Identity» / «Молодь і самовираження» з опорою на тексти Емінама.

Заняття 1: “Who Am I?” – Exploring Personal Identity

Цілі:

- Ознайомитися з поняттям «ідентичність»
- Проаналізувати, як Емінем розповідає про себе у своїх піснях
- Практикувати навички аудіювання та аналізу тексту пісні

Матеріали:

- Відео/аудіо фрагмент пісні “The Way I Am”
- Роздатковий текст із пропущеними словами (gap-fill)
- Картки з ключовими питаннями (Who am I? Where do I come from? What makes me unique?)

Хід заняття:

1. Warm-up: Обговорення в парах – «Що означає бути собою?» / «Як молоді люди виражають свою ідентичність?»
2. Listening Task: Прослуховування уривку з пісні “The Way I Am” + gap-fill
3. Analysis: Робота з лексикою пісні. Обговорення: які образи та емоції використовує Емінем, щоб показати свою ідентичність?
4. Reflection Writing: Написання короткого абзацу: “Who am I in 5 sentences”.

Заняття 2: “Voices of Rebellion” – Youth vs. Society

Цілі:

- Дослідити тему протесту та конфлікту молоді з суспільством
- Вивчити вираження емоцій через музику
- Формувати критичне мислення та вміння аргументувати

Матеріали:

- Пісня “Sing for the Moment”
- Відео кліпу (або субтитроване відео)
- Картки з цитатами з пісні

- Шаблон для аналізу пісні (Tone, Message, Audience, Language)

Хід заняття:

1. Discussion: Чому молодь часто конфліктує із суспільством? Які засоби самовираження використовують?
2. Listening & Viewing: Перегляд відео “Sing for the Moment” + розбір цитат
3. Group Work: Робота з шаблоном – аналіз тематики, емоцій, мови
4. Debate: “Is music a valid form of protest?”

Заняття 3: “Lose Yourself” – Dreams, Choices, and Self-Belief

Цілі:

- Обговорити вибір, самореалізацію та подолання труднощів
- Працювати з мотиваційним текстом
- Практикувати мовлення у форматі публічного виступу

Матеріали:

- Пісня “Lose Yourself”
- Аркуш із розбором ключових фраз/метафор
- Шаблон: “My One Shot” speech planner

Хід заняття:

1. Intro Talk: Що для тебе означає “one shot/opportunity”? Як не втратити свій шанс?
2. Listening & Interpretation: Прослуховування пісні + робота над метафорами та фразами
3. Creative Task: Учні створюють власний міні-мотиваційний спіч (1–2 хвилини) у стилі “Lose Yourself”
4. Performance: Виступи перед класом, зворотній зв’язок.

Тематичний блок «Social Issues in Modern Music» / «Суспільні проблеми у музиці» є надзвичайно актуальним для покоління, що живе в медіасередовищі. Музика — це провідний канал спілкування та впливу на

молодь. Через пісні підлітки не лише розважаються, а й стикаються з глибокими темами: расизмом, дискримінацією, нерівністю, проблемами ментального здоров'я, протестом, війною. Тематичний блок дозволяє інтегрувати актуальний молодіжний контент у навчання; показати, як артисти реагують на реальні виклики сучасності; вчити учнів усвідомлено слухати, а не просто “споживати” музику.

Через аналіз музичних творів учні розвивають здатність ставити запитання до суспільних явищ; вчать бачити різні точки зору на одну проблему; аналізують, як музика рефлексує або впливає на суспільство; формують громадянську позицію. Мова пісень дає змогу побачити, як мистецтво стає соціальним коментарем. Цей блок об'єднує англійську мову (лінгвістика, переклад, аналіз текстів), громадянську освіту (цінності, права людини, рівність), мистецтво (музика, відео, візуальні коди), соціологію та психологію (ідентичність, натовп, протест), що дає змогу зробити уроки живими, гнучкими, глибокими, пов'язаними з реальним життям учнів.

Пісні створюють емоційний буфер для розмов про те, про що зазвичай мовчать: психічне здоров'я, насильство, расизм, бідність. Особливо виразно ці теми розкрито у піснях в жанрі реп. Замість нудного “уроку моралі” учні матимуть спільний аналіз сильного музичного тексту, що викликає відгук і стимулює діалог. Пісні – це автентична мова сучасності, актуальна лексика, сильні меседжі, які хочеться зрозуміти, інструмент для розвитку мовлення, письма, читання й слухання. Але головне – це емоційне залучення, що стимулює учнів до розуміння й самовираження.

Відтак, тематичний блок «Social Issues in Modern Music» – це міст між навчальним кабінетом і реальним світом. Цей блок дає старшокласникам мову – і в прямому, і в переносному сенсі – щоб говорити про світ, у якому вони живуть, через музику, яка їх хвилює. Приклади занять :

Заняття 1: “Racism and Inequality in Music”

Ціль:

- Ознайомити учнів із проблемами расизму та соціальної нерівності, які порушуються в сучасній музиці
- Розвивати критичне мислення через аналіз музичних текстів

Матеріали:

- Пісня “This is America” – Childish Gambino
- Відео з офіційним кліпом
- Аркуш для аналізу візуальних символів і ліричного змісту
- Словничок складної лексики

Хід заняття:

1. Warm-up: Обговорення в парах: “Які соціальні проблеми найчастіше порушуються в музиці?”
2. Viewing Task: Перегляд кліпу “This is America” (двічі – зосередження на зображеннях + тексті)
3. Group Analysis:
 - Які символи присутні у відео?
 - Які повідомлення передає пісня?
 - Які емоції викликає?
4. Critical Reflection: Учні пишуть коротке есе: “How can music raise awareness about racism?”

Заняття 2: “Mental Health in Lyrics”

Ціль:

- Порушити питання психічного здоров'я серед молоді
- Аналізувати тексти, що передають особисті переживання та тривожність

Матеріали:

- Пісня “1-800-273-8255” – Logic ft. Alessia Cara & Khalid
- Фрагмент відео/текст пісні

- Вправи на емоційну лексику
- Опитувальник для обговорення в малих групах

Хід заняття:

1. Intro Discussion: Чому важливо говорити про психічне здоров'я?
2. Listening Task: Прослуховування пісні + робота з текстом (true/false statements, emotion matching)
3. Speaking Activity: У групах – обговорення: “Які емоції відчуває головний герой пісні?” / “Чи може музика підтримати?”
4. Creative Writing: Створення короткого тексту/вірша “If I could talk to someone who feels lost...”

Заняття 3: “Women’s Voices in Music”

Ціль:

- Вивчити, як сучасні виконавиці висвітлюють питання гендерної рівності, самоцінності та дискримінації
- Практикувати навички говоріння та дебатів

Матеріали:

- Пісня ***“Flawless” – Beyoncé (фрагмент)
- Цитата з промови Chimamanda Ngozi Adichie, що використана у треку
- Порівняльна таблиця: «Очікування від жінок» vs «Власне бачення»

Хід заняття:

1. Warm-up: Мозковий штурм: “Які стереотипи щодо жінок існують у медіа/музиці?”
2. Listening & Text Analysis: Прослуховування фрагменту пісні + аналіз вставки з промови Adichie (тема фемінізму)
3. Group Task: Заповнення таблиці: як пісня кидає виклик соціальним нормам?
4. Debate: “Does modern music empower women or reinforce stereotypes?”

Кожне заняття можна завершити рефлексією (5 хвилин) на тему: «Що мене сьогодні здивувало / зачепило / надихнуло?» та створити інтерактивну дошку (Padlet, Jamboard) для цитат/емоцій/думок після кожного заняття.

Тематичний блок «Cultural Dialogue through Lyrics» / «Міжкультурний діалог через тексти» орієнтований на розвиток міжкультурної компетентності, розуміння різноманіття, повагу до інших культур через аналіз музичних текстів. У глобалізованому світі вміння розуміти, поважати й спілкуватися з носіями інших культур є ключовою навичкою XXI століття. Музичні тексти – це автентичний культурний продукт, через який учні знайомляться з культурними символами, традиціями, історією; бачать, як мова втілює менталітет, емоції й досвід народу; вчать розпізнавати культурні коди (ритми, образи, посилання). Такий досвід розвиває емпатію та толерантність.

Не випадково музика вважається універсальною мовою міжкультурного порозуміння. Пісні різних країн можуть звучати по-різному, але емоції, теми, прагнення – схожі, як-от: любов, втрати, свобода, батьківщина, молодість, бунт. Аналізуючи тексти з різних культур, учні бачать спільне в різному; розуміють, що культура — не бар’єр, а платформа для діалогу; усвідомлюють свою ідентичність у глобальному контексті. Через пісню можна зануритися в історію боротьби за незалежність (напр., “Wavin’ Flag” – K’naan), почути голоси біженців, іммігрантів, діаспор, познайомитися з різними музичними жанрами та стилями (реггі, фламенко, афробіт, грецький реп тощо), вивчити географію культур через звук і слово.

Завдяки темам міжкультурного діалогу учні працюють із реальними текстами пісень, вивчають лексему в контексті культури, а не “сухим списком”, висловлюють особисту думку про чужий досвід і порівнюють його зі своїм. Це стимулює глибше мовне занурення та посилює мотивацію до вивчення англійської. Отже, блок «Cultural Dialogue through Lyrics» – це не просто про пісні. Це про те, як музика створює мости між людьми, які ніколи не зустрічались, але вже розуміють одне одного. Тематика цього блоку готує

старшокласників до життя в мультикультурному світі — відкритого, толерантного, глобального. Приклади занять:

Заняття 1: “Where I’m From” – Exploring Cultural Roots

Ціль:

- Усвідомити культурні витоки через музику
- Порівняти, як артисти різних культур описують своє походження

Матеріали:

- Пісня “Glory” – Common & John Legend (фрагмент)
- Пісня “Wavin’ Flag” – K’naan
- Картки з фразами та культурними посиланнями
- Інфографіка: «Культура = мова + традиції + досвід»

Хід заняття:

1. Warm-up: У парах – «Як музика може розповісти про культуру?»
2. Listening Task: Прослуховування уривків обох пісень + визначення елементів культурної ідентичності
3. Comparative Table: Учні заповнюють таблицю “What does culture mean to them?” через призму текстів
4. Creative Task: Написати 5–6 рядків у стилі “Where I’m from” (про своє місто/народ/сім’ю).

Заняття 2: “Global Voices – One Message?”

Ціль:

- Виявити спільні проблеми, які торкаються молоді у різних культурах
- Порівняти, як артисти різних країн порушують подібні теми

Матеріали:

- Пісня “Youth” – Daughter (UK) або “Youth” – Troye Sivan (Australia)
- Пісня “Formidable” – Stromae (Бельгія, фр. мова з англ. перекладом)
- Лист аналізу: теми / мова / настрої / культура

- Мультимовний словник емоцій

Хід заняття:

1. Intro: Обговорення – “Які проблеми об’єднують молодь у світі?”
2. Listening + Text Analysis: Прослуховування 2-х пісень з різних країн. Робота з темами та мовою.
3. Group Work: Визначити – які проблеми спільні? що є культурно специфічного?
4. Mini Presentation: Групи презентують: “Two songs, one global message: what did we learn?”

Заняття 3: “Crossing Borders: Multilingual Music”

Ціль:

- Вивчити, як тексти іншими мовами можуть створювати діалог між культурами
- Розвивати навички розуміння контексту та емоцій через переклад

Матеріали:

- Пісня “Despacito” – Luis Fonsi (іспанська з англійськими субтитрами)
- Пісня “Jerusalema” – Master KG ft. Nomcebo (мова зулу з англійськими субтитрами)
- Завдання: переклад емоцій/настрою, а не дослівного тексту
- Візуальні картки з образами з кліпів

Хід заняття:

1. Warm-up: “Can we feel meaning without understanding the words?”
2. Music & Movement: Прослуховування пісень. Обговорення: які емоції викликають? що ми розуміємо без перекладу?
3. Symbol & Mood Analysis: Робота з візуальним рядом і ритмом – як музика «перекладає» культуру?
4. Wrap-up: Учні обирають одну пісню іншою мовою, яку вони хотіли б проаналізувати – презентація на наступному уроці

На завершення можна запропонувати проєкт: “My Cultural Playlist” – добірка пісень різними мовами, що розповідають про культуру, з короткими поясненнями, або створити інтерактивну карту світу з прикріпленими треками з різних країн (наприклад, у Google Earth або Canva).

Тематичний блок «The Language of the Streets» / «Мова вулиці: виклики й ресурси» є надзвичайно важливим для старшокласників. Вони природно занурені у вуличну культуру, музику, сленг, соціальні мережі, де розмовна, неформальна мова – норма. Цей блок визнає реальний мовний досвід учнів як частину їхньої ідентичності, дає змогу осмислити, як вони говорять, звідки походять їхні мовні звички, підвищує мовну свідомість, замість нав’язування «правильного/неправильного». Тематика блоку фокусується на вивченні молодіжного сленгу, вуличної лексики, а також її функцій, викликів і потенціалу як інструменту самовираження, що робить сленг і вуличну мову певним культурним ресурсом. Вулична мова – це не просто жаргон, це й відображення досвіду маргіналізованих груп, засіб виживання, солідарності, бунту, гумору, креативу, динамічна, гнучка, багата мовна система. Вивчаючи її, учні бачать, що мова – це не тільки граматика, а й життя, емоції, ідентичність.

На матеріалі вуличного сленгу учні вчать аналізувати, як мова формує імідж, стереотип або опір; розрізняти маніпуляцію й автентичність у текстах пісень, мемах, репі, відео; критично ставитися до вуличної лексики: де вона звільняє, а де – закріплює стигму. Це розвиває медіаграмотність і мовну рефлексію. Мова вулиці — це мова поезії, репу, стендапу, мемуарів, які резонують з підлітками. Такий блок створює платформу для самовираження, зокрема через створення власних текстів (віршів, репу, слемів), обговорення особистого досвіду через знайому лексику, дослідження “мови району” – місцевої культури. Крім того, вулична мова виникає з контексту соціального тиску, нерівності, расизму, імміграції. Вона допомагає обговорювати суспільні проблеми (маргіналізація, гетто, бідність), права голосу та репрезентацію,

мову як політичний вибір. Цей підхід розширює рамки шкільного навчання й дає молоді голос у складних розмовах.

Аналіз вуличної мови наближує англійську до мови реального світу (поза підручником), знайомить з живими контекстами: фільми, музика, Instagram, TikTok, допомагає розпізнавати соціальні відтінки мови: формальність, статус, емоції. Це розширює мовні рамки та показує, що англійська – це не лише академічна мова, а й інструмент культури. Отже, блок «The Language of the Streets» – це не про те, як “неправильно говорять”. Це про те, як говорить вулиця, молодь, ті, кого не завжди чують. Він дає учням мовний інструмент, щоб усвідомлювати себе, читати світ і формувати власний голос. Приклади занять:

Заняття 1: “Street Talk 101: What Does It Mean?”

Ціль:

- Ознайомити учнів з поняттям вуличної мови, жаргону, сленгу
- Навчитися розпізнавати та аналізувати неформальні мовні конструкції в контексті пісень

Матеріали:

- Уривки з пісень: “Lose Yourself” – Eminem, “Juicy” – The Notorious B.I.G.
- Картки з прикладами сленгових фраз (e.g. *real talk*, *bounce back*, *hustle*, *flex*, *lit*)
- Таблиця “Slang / Meaning / Example sentence”

Хід заняття:

1. Intro Game: “Guess the slang” – пояснити сленгове слово (без перекладу)
2. Listening: Слухання уривків пісень → учні виписують сленг
3. Slang Analysis: Заповнення таблиці значень + створення власних прикладів
4. Creative Task: Створити короткий діалог із використанням 3–5 нових слів

Заняття 2: “Street Language: Empowerment or Stereotype?”

Ціль:

- Дослідити, як вулична мова може як формувати ідентичність, так і створювати упередження
- Розвивати навички критичного мислення

Матеріали:

- Відео/стаття: “Why slang matters?” або фрагмент інтерв’ю з Kendrick Lamar чи Stormzy
- Пісня “Alright” – Kendrick Lamar
- Аркуш із цитатами для обговорення (“Street language is real language”; “Slang is survival”)

Хід заняття:

1. Discussion Starter: “Is street language a real language?” – опитування думок
2. Video Fragment: Перегляд відео про культурну роль сленгу
3. Listening & Debate: Слухання пісні “Alright” → обговорення: як мова використовується для самозахисту, протесту, єдності
4. Debate Task: У групах – аргументи “За” і “Проти” легітимності вуличної мови в освіті/медіа

Заняття 3: “From the Block to the Book: Transforming Street Talk”

Ціль:

- Показати, як вулична мова інтегрується в літературу, музику, мистецтво
- Розвивати креативне письмо на основі вуличної лексики

Матеріали:

- Відео: “Street poets” / “Rap as poetry”
- Текст: уривок з поеми або реп-текст з елементами сленгу (наприклад, Tupac Shakur – “The Rose That Grew from Concrete”)
- Шаблон для написання власного тексту

Хід заняття:

1. Warm-up: Обговорення – “Чи може вулична мова бути мистецтвом?”
2. Text Study: Аналіз поетичного/реп-тексту → визначення образів, ритму, сленгу
3. Creative Workshop: Написання власного короткого вірша/куплету з використанням сленгу (тема: “My voice, my street”)
4. Sharing & Feedback: Презентація текстів, взаємний фідбек, обговорення стилю

Для закріплення матеріалу варто створити мікрословник “Street English”, який оновлюється після кожного уроку, або запропонувати учням знайти власний приклад пісні або вуличного вислову, який “говорить” про їхній досвід.

Тематичний блок «Music and Media Literacy» / «Музика та медіаграмотність» спрямований на розвиток критичного мислення, розуміння впливу медіа через музику та здатності інтерпретувати приховані меседжі. У сучасному інформаційному середовищі музика – це не лише мистецтво, а й частина медіаіндустрії, яка формує світогляд, просуває бренди, ідеї, політичні позиції, впливає на поведінку, мову, споживчі звички молоді. Цей тематичний блок допомагає учням переосмислити роль музики як каналу медіавпливу — навчитися слухати не лише вухами, а й критичною свідомістю. Через музику учні вчаться виявляти приховані меседжі (соціальні, комерційні, ідеологічні), розпізнавати інструменти впливу (емоції, повтор, відеоряд, слогани), аналізувати джерела контенту (хто створює, чому, для кого), відрізнити факт від інтерпретації, рекламу від змісту, органічне від постановочного. Це робить учнів мудрими споживачами медіа, а не пасивними отримувачами.

Старшокласники – це покоління TikTok, Spotify, YouTube. Більшість музики вони сприймають через відео, алгоритми та короткі кліпи. Цей блок переносить навчання в реальний світ цифрових платформ, дає інструменти для розуміння, як працює музична популярність, вірусність, тренди, допомагає побачити, як алгоритми формують їхній музичний досвід.

Блок «Music and Media Literacy» / «Музика та медіаграмотність» допомагає формувати критичне ставлення до інфлюенсерів та попкультури, адже музика сьогодні тісно пов’язана з брендами, які купують місце в кліпах, візуальними меседжами, які передають стиль, тіло, спосіб життя, соцмережами, де пісні стають вірусними не завдяки змісту, а завдяки маркетингу. Тематика блоку допомагає учням поставити питання: «Чому ця пісня стала популярною?», «Що стоїть за образом артиста?», «Який контент ми поширюємо самі?». Через музику легко обговорювати відповідальність за контент (мову ненависті, дезінформацію, цензуру), репрезентацію у ЗМІ (гендер, раса, клас). Всі ці актуальні питання сприяють вихованню медіасвідомого громадянина та розвитку мовлення. Пісні, кліпи, реп-проекти, візуальні кампанії стимулюють учнів до діалогу англійською мовою, надають можливість говорити про важливе: “This song made me think...”, “I disagree with the message”, “The video is manipulative because...”. Це розвиває аргументацію, аналітичне мислення і особисте висловлення англійською. Таким чином, тематичний блок «Music and Media Literacy» — це не просто уроки про пісні. Це навчання бачити, розуміти й оцінювати контент, що щодня впливає на молодь. Він формує критично мислячих, інформаційно стійких і свідомих підлітків, здатних розрізнати звук, сенс і вплив. Приклади занять:

Заняття 1: “Decoding Messages: What’s Behind the Beat?”

Ціль:

- Навчитися виявляти основні й приховані повідомлення в музичних відео та піснях
- Визначати вплив музики на формування думок і поведінки

Матеріали:

- Відео: “Bad Guy” – Billie Eilish або “God's Plan” – Drake
- Аркуш для аналізу: *Who? What? Why? For Whom?*
- Вправа: *Spot the message* (візуальні та ліричні символи)

Хід заняття:

1. Warm-up: Що таке “меседж у музиці”? Назви 2 пісні з сильним посилом
2. Video Task: Перегляд кліпу → учні заповнюють аналітичну таблицю
3. Message Mapping: У групах – виявлення типу меседжу (соціальний, політичний, комерційний, емоційний)
4. Wrap-up: Обговорення: “Як музика може змінювати погляд на світ?”

Заняття 2: “Advertising in Disguise: Product Placement in Music”

Ціль:

- Розвинути медіаграмотність у контексті комерційного контенту
- Навчитися виявляти і аналізувати рекламу в піснях та кліпах

Матеріали:

- Кліпи з продакт-плейсментом: “Telephone” – Lady Gaga & Beyoncé, “Fancy” – Iggy Azalea
- Аркуш: “Brand spotting worksheet”
- Коротке інфо-відео: “How product placement works in music videos”

Хід заняття:

1. Intro Discussion: Чи помічали ви рекламу в кліпах? Як ви до неї ставитесь?
2. Video Watching: Перегляд кліпу з завданням – виявити бренди (лого, продукти, згадки)
3. Critical Thinking Task:
 - Що рекламується?
 - Як це пов’язано з образом артиста?
 - Чи впливає це на глядача?
4. Mini Debate: “Should artists include advertising in their work?”

Заняття 3: “Fake, Filtered, Viral: Truth and Trends in Music Media”

Ціль:

- Дослідити роль соцмереж, алгоритмів і віртуальної культури в просуванні музики
- Розвивати навички критичної оцінки достовірності контенту

Матеріали:

- Приклад “вірусного треку” з TikTok/Instagram (наприклад, “Old Town Road” – Lil Nas X)
- Схема: *Viral formula* (Hook + Hashtag + Relatability + Memes)
- Вправа: *Real or Staged?* – аналіз “спонтанних” фан-відео та промо-кампаній

Хід заняття:

1. Intro: Що робить пісню вірусною? Чи це завжди органічно?
2. Case Study: Як “Old Town Road” став популярним? Аналіз стратегій просування
3. Group Task: Створіть міні-план просування пісні в соцмережах (яка стратегія, образ, платформи)
4. Reflection Talk: Як ми можемо відрізнити справжнє від постановочного в музичному контенті?

На завершення учні готують проєкт “Music Watchdog” у форматі міні-блога/огляду на пісню з точки зору медіаграмотності. Також виконується цифрова вправа через аналіз рекомендованих відео в YouTube з оюговоренням питання: які меседжі просуваються і чому саме вони?

Таким чином, впровадження реп-текстів у структуру факультативного курсу з англійської мови є перспективним напрямом, що відповідає вимогам компетентнісного, культуроцентричного та особистісно орієнтованого підходів до мовної освіти. Реп-композиції можуть стати не лише джерелом автентичної лексики та граматичних структур, але й засобом формування світоглядної зрілості старшокласників.

3.2. Очікувані результати

З метою доведення педагогічної доцільності використання реп-текстів американського виконавця Емінама як навчального матеріалу, розроблено конспект факультативного заняття з англійської мови на тему «Who Am I? – Exploring Personal Identity» (*Див. Додаток 1*).

Словниковий склад реп-текстів Емінама характеризується стилістичною різноманітністю: від розмовної лексики до поетичних тропів неологізмами та оказіоналізмами, зокрема полісемією та грою слів. Тексти містять широкий спектр граматичних явищ: складні часові конструкції для вираження ретроспекції та проспекції, умовні речення для відображення гіпотетичних ситуацій, інверсію та емпатичні конструкції для досягнення ритмічного ефекту. Ритмічна організація реп-текстів сприяє розвитку фонематичного слуху, вдосконаленню інтонаційних навичок та покращенню артикуляції через римування.

Педагогічні переваги запропонованого підходу показують, що використання популярної музики в навчанні підвищує мотивацію учнів. Специфічними мотиваційними факторами є інтерес до культури носіїв мови та емоційне залучення через музичний компонент. Згідно з теорією множинного інтелекту Н. Gardner, запропонований підхід активізує лінгвістичний інтелект (робота з текстом); музичний інтелект (ритм та мелодика), внутрішньоособистісний інтелект (самопізнання) та міжособистісний інтелект (групові дискусії).

Аналіз складних, часто суперечливих текстів Емінама розвиває навички інтерпретації та аналізу, оцінювання достовірності інформації, формулювання власної позиції та аргументованого обговорення. Серед потенційних викликів та шляхів їх подолання можна связати на складність мови, наявність сленгу та нецензурної лексики. Відтак особливого значення набуває ретельний відбір текстів та попередня підготовча робота з лексикою. Питання моральної

суперечливості художніх текстів у освітньому процесі не є новим феноменом, проте воно набуває особливої гостроти у контексті використання реп-творчості Емінама як навчального матеріалу для вивчення англійської мови. Суперечливість цих текстів полягає не стільки в їх змістовному наповненні, скільки у складності морально-етичних дилем, які вони порушують, адже творчість цього виконавця характеризується відвертим зображенням травматичного досвіду, соціальних проблем, внутрішніх конфліктів та емоційних станів, що часто виражаються через провокативну лексику та образи, які можуть суперечити традиційним педагогічним підходам до формування морального світогляду учнів. Однак саме ця суперечливість створює унікальну можливість для розвитку критичного мислення та етичної рефлексії, оскільки дійсно цінним у педагогічному процесі є не уникнення складних моральних питань, а навчання учнів їх аналізувати, оцінювати та формувати власну етичну позицію на основі усвідомленого вибору.

Обговорення етичних аспектів як частини критичного аналізу текстів Емінама трансформує потенційну проблему на педагогічну можливість, адже воно дозволяє учням не просто споживати готовий культурний продукт, а активно взаємодіяти з ним на рівні ціннісних суджень. Така взаємодія передбачає розвиток навичок морального міркування, здатності розрізняти художню репрезентацію від реальності, розуміння контекстуальності етичних оцінок та усвідомлення того, що складність людської природи не завжди вписується у прості категорії добра і зла. Коли учні аналізують тексти, що містять суперечливі елементи, вони вчаться ставити критичні питання: чому автор використовує саме такі образи та мовні засоби, яку мету він переслідує, як соціальний контекст впливає на сприйняття тексту, які альтернативні способи вираження тих самих ідей існують, та як особисті цінності читача взаємодіють з авторським меседжем.

В цілому, дослідження демонструє високу педагогічну доцільність використання реп-текстів Емінама для уроку англійської мови на тему

особистої ідентичності. Теоретичне обґрунтування спирається на сучасні концепції автентичності, комунікативного підходу та соціокультурної теорії навчання. Основні переваги запропонованого підходу включають: підвищення мотивації через використання популярного культурного матеріалу, розвиток мовної компетентності через роботу з автентичними текстами, формування особистісної ідентичності через рефлексію над життєвими питаннями, зокрема розширення культурних горизонтів через знайомство з американською реп-культурою. Успішна імплементація даного підходу потребує професійної підготовки педагога, ретельного відбору матеріалу та врахування індивідуальних особливостей учнів. При дотриманні цих умов використання реп-текстів Емінама може стати ефективним інструментом сучасної мовної освіти.

Урок «Who Am I?» на основі пісень Емінама – це не просто знайомство з реп-культурою чи вивчення особистості артиста. Це простір, де слово набуває ваги, де лексика стає не механічним запам'ятовуванням, а живим способом розуміння себе та іншого. Через роботу з текстами, що передають гнів, біль, сумнів, самоіронію і внутрішню боротьбу, учні знайомляться з мовою, яка говорить про реальне життя, а не лише про граматичні форми.

У процесі слухання й аналізу пісні “The Way I Am”, учні засвоюють лексику, пов'язану з емоційним станом, суспільним тиском, медіа, репутацією. Слова на кшталт *pressure, misunderstood, rage, honesty, judged, fame* перестають бути абстрактними – вони стають точками дотику до життєвих ситуацій, які близькі підліткам. Така лексика – не зі словника, а «з вулиці», з особистого досвіду, і саме тому вона швидко вкорінюється у свідомості.

Ще важливіше – те, як лексика оживає в продуктивних видах діяльності. У завданнях типу Identity Chart або під час створення власного “I Am” вірша, учні починають використовувати нові слова не з примусу, а з внутрішньої потреби. Вони хочуть сказати щось про себе – і для цього їм потрібні слова. Саме тут відбувається справжній розвиток лексичних навичок: не лише

накопичення словника, а формування мовленнєвої інтуїції, вміння вибрати точне слово для точного почуття.

Цей урок показує: розвиток лексики – це не заповнення прогалін, а побудова зв'язків. Між мовою і досвідом. Між емоцією і її вербальним втіленням. Між учнем і мовою, яка стає його інструментом самовираження.

Сучасна освіта – це вже не про заучування фактів, а про здатність мислити, оцінювати, ставити запитання. Саме тому уроки, які базуються на культурних текстах, зокрема піснях, відкривають великі можливості для розвитку критичного мислення. Урок “Who Am I?”, побудований на аналізі текстів Емінама, не є винятком – навпаки, він ідеально демонструє, як через музику учні вчаться не лише чути, а й осмислювати.

Коли учень читає рядки “I am whatever you say I am”, він мимоволі стикається з ключовим питанням: Хто формує нашу ідентичність – ми самі чи суспільство? Цей конфлікт між зовнішнім образом і внутрішнім «я» – класична ситуація для розвитку критичного мислення. Учні не просто аналізують, що сказав артист, – вони запитують себе: Чому він так думає? Чи згоден я з цим? Як це проявляється у моєму житті?

Завдання на кшталт “Identity Chart” вимагають від учнів систематизувати інформацію, знайти причинно-наслідкові зв'язки між дитинством, емоціями, медіаобразом та поведінкою людини. Це вже не копіювання фактів – це інтерпретація, сумнів, позиція. Учні обговорюють суперечливі теми – роль ЗМІ, стигматизацію з боку суспільства, самотність успішної людини – і саме в цих обговореннях формується вміння бачити складність, а не лише чорно-білу картину.

Крім того, через рефлексію (на кшталт “2 stars and a wish” чи “One thing I realised today...”) школярі практикують метамислення — здатність думати про те, як вони думають, помічати власні зміни у сприйнятті. Це навичка, яка лежить в основі критичного мислення і дуже рідко розвивається без відповідного педагогічного дизайну.

У сучасному класі важливо не лише вивчати мову, а й розуміти культури, які цією мовою живуть. Реп, часто знецінений як «вулична поезія» або «агресивна музика для підлітків», насправді є унікальним каналом культурної комунікації, що відкриває учням доступ до досвіду, ідентичності та соціальних викликів інших людей.

Аналізуючи пісні репера Емінама, старшокласники занурюються в культурний контекст США початку 2000-х років: расові бар'єри в музиці, роль медіа, боротьбу з бідністю, сімейні травми. Через пісні на кшталт "Lose Yourself", "The Way I Am" чи "Mockingbird" учні бачать не вигаданий, а автентичний світ, який формує світогляд виконавця. Вони дізнаються, як особисті історії стають частиною колективного досвіду покоління, культури, нації.

Цей досвід є основою культурної обізнаності (cultural awareness) – здатності бачити й розуміти інакшість не як загрозу, а як джерело знання. Учні знайомляться з іншими реаліями: бідні квартали Детройта, боротьба з упередженнями в індустрії, ментальність афроамериканської культури. Водночас вони рефлексують: а що близьке в цьому всьому мені? Чи є в моїй країні схожі соціальні виклики?

Педагогічна цінність такого підходу полягає у тому, що він готує учнів до життя у складному, неоднозначному світі, де вони постійно стикатимуться з різноманітними точками зору, культурними кодами та моральними системами. Замість створення штучно ідеалізованого освітнього середовища, яке не відповідає реальності, викладач отримує можливість керованого знайомства учнів з різноманітністю людського досвіду через призму художнього тексту. Це особливо важливо для формування толерантності та емпатії, адже розуміння мотивів поведінки людей з іншого соціального середовища, навіть якщо ця поведінка не схвалюється, сприяє розвитку більш глибокого та виваженого світогляду. Учні вчаться розрізняти розуміння та

схвалення, аналіз та апологетику, що є фундаментальними навичками критичного мислення.

Крім того, етичне обговорення суперечливих текстів дозволяє актуалізувати важливі соціальні проблеми, які часто замовчуються у традиційному навчальному процесі, але з якими молоді люди неминуче стикаються у реальному житті. Теми насильства, залежності, соціальної нерівності, расизму, сімейних травм та психічних розладів, присутні у творчості Емінема, стають предметом структурованого обговорення під керівництвом досвідченого педагога, що значно ефективніше, ніж їх стихійне засвоєння через медіа або однолітків. Такий підхід дозволяє формувати усвідомлене ставлення до цих проблем, розвивати навички їх аналізу та пошуку конструктивних рішень.

Важливим аспектом є також те, що обговорення етичних дилем у контексті художнього тексту створює безпечний простір для висловлення різних точок зору та їх обговорення. Учні можуть експериментувати з ідеями, перевіряти свої переконання та вчитися аргументованому діалогу без страху бути засудженими за "неправильні" думки. Це сприяє розвитку комунікативних навичок, здатності до конструктивної дискусії та формуванню демократичних цінностей. Педагог при цьому виконує роль фасилітатора, який допомагає структурувати обговорення, ставити правильні питання та підтримувати атмосферу взаємоповаги, не нав'язуючи власних моральних оцінок, але допомагаючи учням розвивати власну етичну систему.

Нарешті, слід зазначити, що уникнення суперечливих текстів у освітньому процесі може призвести до формування наївного світогляду, неготовності до зустрічі з реальними викликами та нездатності до критичного аналізу інформації. Натомість, контрольоване знайомство з такими текстами під керівництвом досвідченого педагога дозволяє сформувати зрілу, критично мислячу особистість, здатну до самостійного морального вибору. Таким чином, суперечливість текстів Емінема з точки зору моралі не є перешкодою

для їх використання у навчальному процесі, а навпаки, створює унікальні можливості для глибокого особистісного розвитку учнів через розвиток навичок етичної рефлексії та критичного аналізу.

Таким чином, реп змушує замислитися над темами, які не потрапляють у шкільні підручники: маргіналізація, цензура, внутрішня боротьба. У цьому і полягає його цінність як культурного тексту. Він навчає, що культура – це не лише класична література чи музейне мистецтво, а й живий голос тих, кого часто не чують. Реп формує емпатію, розширює горизонти, вчить бачити людину за стереотипом. У результаті таких уроків учень перестає бути просто споживачем медіа – він стає учасником міжкультурного діалогу. Він може порівнювати, ставити запитання, критично осмислювати світ. А отже, він зростає не лише як мовний користувач, а як культурно грамотна особистість.

ВИСНОВКИ

Виникнення репу як музичного жанру тісно пов'язане з формуванням хіп-хоп культури у Сполучених Штатах Америки в 1970-х роках. Реп став одним із чотирьох основних елементів хіп-хопу, поряд із діджеїнгом, графіті та брейк-дансом. Його витоки слід шукати у творчості афроамериканських та карибських громад, зокрема вихідців із Ямайки, які перенесли традиції *toasting* – ритмічного мовлення поверх музичного супроводу – у новий урбаністичний контекст Нью-Йорка, зокрема району Бронкс.

Реп як лінгвістичне явище — це форма усного поетичного висловлювання, що поєднує розмовну мову, соціальний сленг, ритмічні й римовані структури, а також гнучкий підхід до граматики. Через це реп-тексти є цінним ресурсом для дослідження сучасної англомовної урбаністичної лексики, а також для залучення автентичних матеріалів у процес вивчення іноземної мови для формування мовленнєвих навичок: лексики, вимови, інтонації. Через свою ритмічність, автентичність, культурну насиченість і креативний потенціал, реп-тексти можуть бути ефективним засобом аудіювання; матеріалом для лексичного аналізу, вивчення ідіом, сленгу; основою для дискусій, інтерпретацій, креативного письма; сприяти мотивації учнів завдяки актуальності та емоційній насиченості.

Дискурс Емінама демонструє багатогранне трактування маскулінності. У його творчості переплітаються агресивні, іронічні, токсичні й вразливі моделі чоловічої поведінки. Це не лише відображає внутрішню суперечливість маскулінної ідентичності в сучасному суспільстві, а й створює основу для лінгвістичної рефлексії над роллю мови у формуванні гендерних образів.

Новітні методики викладання англійської мови передбачають пошук нових, креативних засобів навчання, що відповідають інтересам та особливостям мислення сучасного покоління. У цьому контексті актуальним постає використання елементів молодіжної культури, зокрема реп-текстів, у навчальному процесі. Реп, як один із провідних жанрів сучасної англомовної

музики, є не лише джерелом автентичного мовного матеріалу, а й засобом формування міжкультурної компетентності, критичного мислення та емоційної залученості учнів.

Виховний потенціал використання реп текстів при навчанні англійської мови пов'язаний з можливістю соціалізації учнів та формуванням їх громадянської свідомості, моральних орієнтирів та профілактикою деструктивної поведінки. Мотиваційний потенціал передбачає підвищення інтересу до предмета, активізацію емоційної залученості, підтримку індивідуалізації навчання, розвиток творчих здібностей.

В рамках практичної розробки факультативного модуля «Англійська через реп» було розроблено такі тематичні блоки зі зразками уроків: «Youth and Identity»; «Social Issues in Modern Music»; «Cultural Dialogue through Lyrics»; «The Language of the Streets»; «Music and Media Literacy». Розширений конспект уроку «Who Am I?» з тематичного блоку занять «Youth and Identity» дав змогу учням не лише поглибити знання англійської мови, а й усвідомити важливість самовираження, емоційної відкритості та соціального контексту, в якому формується особистість.

Завдяки роботі з автентичними реп-текстами, зокрема піснями Емінема, учні розвивають мовні компетентності, зокрема тематичну лексику, пов'язану з емоціями, суспільством, ідентичністю; критичне мислення через аналіз текстів, дискусії, порівняння авторського бачення з власним досвідом; формують навички медіаграмотності, розглядають роль ЗМІ, суспільних очікувань та впливу фан-культури на особистість; поглиблюють культурну обізнаність, досліджуючи контексти, у яких народжується реп як соціальне явище та форма протесту; мають можливість для особистої рефлексії, осмислення власної ідентичності, внутрішніх бар'єрів та ресурсів. Формати оцінювання адаптуються до різних стилів навчання – від вікторин до творчих проєктів. В результаті, учні не лише засвоюють матеріал, але й набувають впевненості у самовираженні англійською мовою, а також формують глибше

розуміння себе у світі, що постійно змінюється. Після уроку «Who Am I?» на основі пісень Емінама учні усвідомлюють, що ідентичність складна і багатогранна; вміють знаходити особистісні меседжі в музичних текстах; розвивають здатність до емоційного висловлення англійською; краще розуміють себе через іншого. Таким чином, реп музика як голос спротиву та самовираження стає не розвагою, а інтелектуальним інструментом. А вчитель, який працює з такими текстами, насправді формує здатність учня бути не просто слухачем, а мислячим громадянином.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. ALT Active Learning. URL: <https://www.alt.ac.uk/groups/archive/active-learning-sig>
2. Bansal A., Agarwal R., Jain K. Linguistic Complexity and Socio-cultural Patterns in Hip-Hop Lyrics. *Computation and Language*: Cornell University, 2024. URL: <https://arxiv.org/pdf/2505.00035>
3. Calhoun, L. R. “Will the Real Slim Shady Please Stand Up?”: Masking Whiteness, Encoding Hegemonic Masculinity in Eminem's *Marshall Mathers LP*. *Howard Journal of Communications*, 16(4), 2005. P. 267–294.
4. Crystal D. *Language and the Internet*. 2-d edition. Cambridge : Cambridge University Press, 2006. 318 p.
5. Eminem Lyrics, Songs, and Albums. URL: <https://genius.com/artists/Eminem>
6. Fitzpatrick J. Analyzing Hip Hop Discourse as a Locus of 'Men's Language'. *Proceedings of the Fifteenth Annual Symposium About Language and Society-Austin*, 2007. P. 64-73.
7. Herring S. C. (2004). Current trends in computer-mediated communication. *New Media & Society*, 6 (1), 26–36.
8. Hickey-Moody, A. Eminem’s Lyrical Personae: The Everyman, the Needy Man, the Hegemon. *Culture, Society & Masculinities*, 1(2), 2009. P. 213–223.
9. Lee, K. Reconsidering Rap’s “I”: Eminem’s Autobiographical Postures and the Construction of Identity Authenticity. *Canadian Review of American Studies*, 38(3), University of Toronto Press, 2008. P. 351–373.
10. Liang H. et al. A General Framework for Learning Prosodic-Enhanced Representation of Rap Lyrics. *Computation and Language*: Cornell University, 2021. URL: <https://arxiv.org/pdf/2103.12615>

11. Montgomery M. *An Introduction to Language and Society*. London : OUP, 1992. 350 с.
12. Senecal, G. (2018). Eminem and the Conversion of Masculine Ideals in Rap Culture. *The Philosophy of BAM: Identity, Politics, and Aesthetics in the Last Century of Black American Music*. (Ред. L. R. Calhoun). Assumption College, 2018. P. 1-40.
13. Werner V. Assessing hip-hop discourse: Linguistic realness and styling. *Text and Talks*. Vol. 39 (5), 2019. P. 671-698.
14. Аккурт В., Прокопенко О., Пастир Р. Особливості та проблеми перекладу англomовної пісні українськими відеоблогерами. *Наук. вісник ПНПУ ім. К.Д. Ушинського*. 2020. № 31. С. 7–22.
15. Арнольд І. В. *Стилістика. Сучасна англійська мова. Підручник для ВНЗ-4-е узд., випр. та доп.* М.: Флінта: Наука, 2002. 384 с.
16. Велівченко В. О. Експлікація емоцій мовця в англійськомовному емотивному дискурсі. *Вісник ХНУ*. 2010. № 930. С. 97-103.
17. Голуб Н. Риторична компетентність учнів старших класів як показник сучасної мовної освіти. *Українська мова і література в школі*. 2010. № 8. С. 2–8.
18. Гуціна С. П. Специфіка та проблеми перекладу сучасної англomовної лірики (на матеріалі творчості Бруно Марса) : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 035 «Філологія» / наук. керівник В. В. Погонєць. *Запоріжжя : ЗНУ*, 2022. 53 с. 73
19. Єфімов Л. П. *Стилістика англійської мови та дискурсивний аналіз*. Вінниця: Нова книга, 2014. 240 с.
20. Запольських С. П., Приходько Н. Ю. Стилістичні особливості пісенної лірики та специфіка її перекладу (на матеріалі пісень гурту “Evanescence” та перекладу на українську мову). *Нова філологія. Збірник наукових праць*. Запоріжжя, 2023. 272 с. С. 101–110.

21. Зубцова А. Особливості перекладу текстів англомовних пісень. Міжкультурна комунікація і перекладознавство: точки дотику та перспективи розвитку. Переяслав, 2020. с. 88–90.
22. Карпенко О. Вивчення іноземної мови через пісню і музику. *Англійська мова і література*. 2004. № 12. С. 2–3.
23. Каширіна І., Кузьменко А. Темпоральна мережа ліричних текстів американської виконавиці Billie Eilish. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2020. № 3 (334). С. 12–18.
24. Клименко М. В. Упровадження інтегрованого навчання в умовах реалізації НУШ. *Англійська мова та література*. 2018. № 27. С. 2-3.
25. Коваленко С. Полеміка, диспут, суперечка. Шкільна риторика / упоряд. Г. Федяй. Київ, 2007. С. 119–124.
26. Коваленко С. Публічний виступ. Шкільна риторика / упоряд. Г. Федяй. Київ : Шкільний світ, 2007. С. 109–118.
27. Коваленко С. Риторична освіта в контексті сучасної лінгводидактики. Бібліотечка «Дивослова». 2008. № 8. С. 51–58.
28. Козаченко І. В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2014. № 25. Том 2. С. 166–168.
29. Козубенко І., Хаджи А. Лінгво-семантичні особливості використання прецедентних імен у структуруванні американських реп-пісень. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобич: ВД «Гельветика», 2020. Вип. 29. Том II. С. 87-91.
30. Коломієць Л. В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу (на матеріалі перекладів з англійської, ірландської та американської поезії): монографія. К. : КНУ, 2014. 522 с.
31. Косянчук С. Деякі аспекти вивчення проблеми формування риторичних умінь старшокласників. *Українська мова і література в школі*. 2009. № 1. С. 22–27.

32. Кузнецова М. О. Англомовний пісенний дискурс у контексті лінгвокультури (на матеріалі поп-пісень XXI століття). Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія. 2017. Вип. 29(2). С. 53–56.
33. Кузнецова М. О. Вторинний дискурс англомовних текстів сучасної масової культури : монографія. Запоріжжя : ЗНТУ, 2015. 202 с.
34. Кузнецова, М. О., Ходус А. М. Англомовний пісенний дискурс у контексті лінгвокультури (на матеріалі поп-пісень XXI століття). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія 29 (2) (2017): 53-56.
35. Кузьменко А. О. Портрет темпоральності англомовних пісенних текстів стилю євродиско. Науковий вісник ХДУ. Серія Германістика та Міжкультурна комунікація. 2019. С. 197-201.
36. Кузьменко А. О. Специфіка розмовного стилю англомовних пісенних текстів Євродиско. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки. 2019. № 2 (325) квіт. Ч. 2. С. 81-92.
37. Кутовой В. В. Локальні значення у сучасному англомовному пісенному дискурсі: досвід критичного аналізу. *Scientia est potentia: молодіжний науковий вісник інституту іноземної філології*. 2020. № 7, С. 39-44.
38. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця : Нова книга, 2004. 272 с.
39. Лановик М. Б. Теорія відносності художнього перекладу: літературознавчі проєкції. Тернопіль: Редакційно видавничий відділ ТНПУ, 2006.
40. Лобанова, В. Роль віршів і пісень у вивченні граматики англійської мови. *Рідна школа*. 2005. № 7. С. 45–46.

41. Малахова О.О. Естетичний код пісенної лірики: теоретичні засади. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія. 2014. Вип. 12. С. 129-131.
42. Марчук Т., Мінцис Е. Лінгвопоетика та тематика англомовної пісенної лірики. "Folium". Спецвипуск. Івано-Франківськ. 2023. С.110-116.
43. Московка І. С. Пісні на уроках англійської мови. *Англійська мова та література*. 2006. № 10.
44. Науменко Н. Проекції пісенної лірики Стінга на реалії російськоукраїнської війни 2014–2022 років. Вчені записки ТНУ імені В.І.Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. 2022. № 3. Том 33 (72). С. 284–291.
45. Панасенко Н. І. Гендерні стратегії пісенного дискурсу (лінгвістичний та культурологічний аспекти) // Мовні і концептуальні картини світу. К. : Логос, 2012. № 7. С. 414-422.
46. Паршина О. Sing! : як пісні допомагають вивчити англійську. *English*. 2018. № 7. С. 20–28.
47. Привалова С. П. Лексичні засоби поетичної мови. УМЛШ. 2018. № 5. С. 39-44.
48. Приходько А. М. Дискурсологія концепту VS Концептологія дискурсу. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. 2012. № 782. С. 66-71.
49. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : Харківський нац. ун-т імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
50. Редько В. Оновлення змісту навчання іноземних мов у сучасній шкільній освіті – прерогатива Нової української школи // *Іноземні мови в школах України*. 2018. № 4. С. 10-15.
51. Рябенька І. Вербалізація концепту ЧАС в англомовному пісенному середовищі. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. 2015. Вип. 42. С. 219-227.

52. Рязанов І. Г. *Структурні й стилістичні особливості пісенного тексту в американському репі*. Доктор філософії thesis, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2024. 299 с.
53. Савченко І. П. Вірші та пісні на уроках англійської мови // *Англійська мова та література*. 2004. № 1.14 с.
54. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.
55. Стерлікова М. Особливості вживання дієслів у пісенному дискурсі. Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки. Мовознавство». 2018. № 9. С. 215–219.
56. Сцисловська О. Вивчення англійської мови за допомогою улюблених пісень. *English*. 2015. № 3 (February). С. 8.
57. Трохимець Л.В. Стилiстичний аспект вiдтворення англомовних пiсень українською мовою. Тези доповiдей XX Мiжнародної науковопрактичної 80 конференції молодих учених i студентiв «Полiт. Сучаснi проблеми науки». Київ, 2020. С. 27–31.
58. Федорчук Т. Навчання старшокласникiв використовувати лексичнi засоби виразностi мовлення. УМЛШ. 2010. № 8. С.17–21.

ДОДАТОК

Конспект уроку на тему «“Who Am I?” – Exploring Personal Identity»

Цільова аудиторія: учні 10–11 класів (рівень B1–B2)

Тривалість: 45–60 хв.

Тема: Exploring personal identity through Eminem’s lyrics

Мета уроку:

- Розвивати навички аудіювання та читання з розумінням
- Ознайомити учнів із поняттям особистої ідентичності
- Вивчати, як Емінем виражає свою ідентичність у текстах пісень
- Розвивати мовлення через особистісне висловлення

Додаткові матеріали:

- Аудіофайл уривку “The Way I Am”
- Gap-fill worksheet
- Identity Chart for Eminem
- Шаблон для “I Am” роєм
- Лексичний глосарій
- Картки з ключовими питаннями (Who am I? Where do I come from? What makes me unique?)
- Мотиваційна цитата до уроку: «*You have to be able to accept failure to get better*» (Eminem).

ХІД УРОКУ:

1. Warm-up / Вступ (10 хв)

Мета: Активізувати знання та залучити особистий досвід учнів

На дошці запитання: “Who are you, beyond your name?”; “What shapes a person’s identity?”.

Обговорення в парах/групах, або спільне створення “Mind Map of Identity”

(учні називають: родина, мова, релігія, хобі, страхи, мрії, культура, соціальний статус, травми тощо)

Перехід: “Let’s explore how one artist – Eminem – talks about who he is”.

2. Pre-Listening Task (5–7 хв)

Матеріал: уривок пісні “The Way I Am” (Див. Текст треку)

Словник перед слуханням (на слайді / картках): to fit in, misunderstood, rage, expectations, identity, inner voice, pressure

Завдання: перед слуханням учні читають 5 цитат із пісні (на картках) і обирають одну, яка “резонує з ними”.

3. Listening & Gap-fill Task (10 хв)

Мета: Розвивати навички аудіювання з деталізацією

Матеріал: уривок з “The Way I Am” (1–1:30 хв)

Завдання Gap-fill worksheet: учні мають вставити пропущені слова в куплет, який містить сильні меседжі і ключову лексику для обговорення ідентичності, тиску та самоусвідомлення:

Gap-fill worksheet example

Instructions: Listen to the verse and fill in the missing words.

And I am, whatever you say I am

If I wasn't, then why would I say I ___?

In the paper, the news, every day I ___

Radio won't even play my ___

'Cause I am, whatever you say I ___

If I wasn't, then why would I ___ I am?

Answer key (заповнений варіант):

And I am, whatever you say I am

If I wasn't, then why would I say I am?

In the paper, the news, every day I am

Radio won't even play my jam

'Cause I am, whatever you say I am

If I wasn't, then why would I say I am?

Питання після прослуховування:

- 1) What does Eminem mean by “whatever you say I am”?
- 2) Why does he repeat the word “am”?
- 3) How do the media influence how he is seen?

4. Lyrics Analysis & Identity Chart (15 хв)

Завдання: Учні отримують “Identity Chart” Eminem’а. Identity Chart — це графічна схема, що показує, з чого складається особистість певної людини (у цьому випадку — Емінема). Вона включає ключові компоненти, які вплинули на його ідентичність, такі як досвід дитинства, емоційний стан, сімейні стосунки, образ у медіа, реакція суспільства тощо. Наприклад, готова схема з розділами: childhood, emotions, society, family, self-image, media, fans, pain тощо. Учні працюють у групах — заповнюють її на основі пісні.

Приклад заповнення (teacher model або спільне створення):

Категорія	Що можна вписати (приклади з пісень і фактів)
Childhood	Grew up in Detroit, poor neighborhood, bullied in school, single mom
Emotions	Rage, loneliness, frustration, pride, vulnerability
Society	Misunderstood, judged for being white in rap, labeled as violent or toxic
Family	Complex relationship with mother, love for daughter Hailie
Self-image	“I’m not a role model”, “I say what I feel”, torn between confidence and self-doubt
Media	Often criticized by the press, censored by radio, seen as a controversial figure
Fans	Devoted fanbase, people who relate to his pain and authenticity
Pain	Talks about depression, addiction, suicidal thoughts, trauma

Обговорення: “Which parts of his identity are strong / which are broken?”

Завдання: Чи може хтось з учнів намалювати «внутрішній портрет» Емінема у стилі mood board?

5. Personal Reflection Writing (10–15 хв)

Завдання: Написати міні-текст англійською: “Who am I?” (5–7 речень)

Можна використати шаблон:

I am... / I come from... / People think I... / But I feel... / What makes me unique is...

Альтернатива (для креативних класів): написати “I Am” роєм за шаблоном:

I am [2 риси]

I wonder...

I hear...

I want...

I pretend...

I feel...

I hope...

6. Sharing & Wrap-up (5 хв): учні (охочі) читають свої “I Am” тексти.

Питання до всього класу:

- “What did you discover about yourself today?”
- “Why is it sometimes hard to be ‘yourself’ in society?”

Завдання: робота з картками з ключовими питаннями (Who am I? Where do I come from? What makes me unique?). Учні висловлюють свої думки.

Критерії оцінювання активності:

Діяльність	Що оцінюється
Gap-fill listening	Точність у вставлених словах
Identity Chart (у групі)	Участь у заповненні, обґрунтованість
“I Am” роєм / текст	Щирість, структура, мовна виразність
Усна рефлексія	Готовність ділитися, активне слухання

Примітка: якщо урок є частиною модульної роботи — можна запропонувати підсумкову оцінку за результатами 2–3 занять.

Варіанти підсумкової роботи

1. Креативні виступи / презентації

- Мікропроект: “Who Am I?” presentation. Учень створює коротку самопрезентацію у стилі “I Am” роем (на основі реп-структури). Може супроводжувати музикою або колажем.
- Групова презентація: “Identity Chart of Eminem”. Кожна група презентує один аспект: family / childhood / society / emotions / media... Використовують ключові цитати + візуальний супровід.

2. Проектна робота

- “Rap My Story”. Учень пише та читає/записує власний короткий реп, присвячений темі самовираження: Що мене формує? Які виклики я долаю? Як мене сприймає суспільство?
- “Music & Identity” Poster. Учень або група створює плакат або слайд, на якому відображений реп-виконавець, з яким учень себе асоціює; пісня, що його/її надихає; цитата + особистий коментар.

За результатами проведеної діяльності на уроці оцінюється змістовність, мовна точність, креативність, емоційна щирість. Комбінована модель оцінювання (rubric):

Компонент	Що оцінюється	Бали
Використання лексики	Нові слова в мовленні / письмі	5
Глибина розуміння теми	Аналіз, зв'язки, особиста позиція	5
Творчість і виразність	Індивідуальність, креативність	5
Мовна правильність	Граматика, вимова / правопис	5

ТЕКСТ ПЕКУ

Eminem «The Way I Am» з альбому «The Marshall Mathers LP» (2004).

[Eminem]

Whatever..

Dre, just let it run

Aiyyo turn the beat up a little bit

Aiyyo.. this song is for anyone.. fuck it

Just shut up and listen, aiyyo..

I sit back with this pack of Zig Zags and this bag
of this weed it gives me the shit needed to be
the most meanest MC on this — on this Earth
And since birth I've been cursed with this curse to just curse
And just blurt this berserk and bizarre shit that works
And it sells and it helps in itself to relieve
all this tension dispensin these sentences
Gettin this stress that's been eatin me recently off of this chest
and I rest again peacefully (peacefully)..
but at least have the decency in you
to leave me alone, when you freaks see me out
in the streets when I'm eatin or feedin my daughter
to not come and speak to me (speak to me)..
I don't know you and no,
I don't owe you a mo-therfuck-in thing
I'm not Mr. N'Sync, I'm not what your friends think
I'm not Mr. Friendly, I can be a prick
if you tempt me my tank is on empty (is on empty)..
No patience is in me and if you offend me
I'm liftin you 10 feet (liftin you 10 feet).. in the air
I don't care who is there and who saw me destroy you
Go call you a lawyer, file you a lawsuit
I'll smile in the courtroom and buy you a wardrobe
I'm tired of all you (of all you)..
I don't mean to be mean but that's all I can be is just me

[Chorus: Eminem]

And I am, whatever you say I am
If I wasn't, then why would I say I am?
In the paper, the news everyday I am
Radio won't even play my jam

Cause I am, whatever you say I am
 If I wasn't, then why would I say I am?
 In the paper, the news everyday I am
 I don't know it's just the way I am

[Eminem]

Sometimes I just feel like my father, I hate to be bothered
 with all of this nonsense it's constant
 And, «Oh, it's his lyrical content —
 — the song 'Guilty Conscience' has gotten such rotten responses»
 And all of this controversy circles me
 and it seems like the media immediately
 points a finger at me (finger at me)..
 So I point one back at 'em, but not the index or pinkie
 or the ring or the thumb, it's the one you put up
 when you don't give a fuck, when you won't just put up
 with the bullshit they pull, cause they full of shit too
 When a dude's gettin bullied and shoots up his school
 and they blame it on Marilyn (on Marilyn).. and the heroin
 Where were the parents at? And look where it's at
 Middle America, now it's a tragedy
 Now it's so sad to see, an upper class ci-ty
 havin this happenin (this happenin)..
 then attack Eminem cause I rap this way (rap this way)..
 But I'm glad cause they feed me the fuel that I need for the fire
 to burn and it's burnin and I have returned

[Chorus]

[Eminem]

I'm so sick and tired of bein admired
 that I wish that I would just die or get fired
 and dropped from my label and stop with the fables
 I'm not gonna be able to top on «My Name is..»
 And pigeon-holed into some pop-py sensation
 to cop me rotation at rock'n'roll stations
 And I just do not got the patience (got the patience)..
 to deal with these cocky caucasians who think
 I'm some wigger who just tries to be black cause I talk
 with an accent, and grab on my balls, so they always keep askin
 the same fuckin questions (fuckin questions)..
 What school did I go to, what hood I grew up in
 The why, the who what when, the where, and the how

'til I'm grabbin my hair and I'm tearin it out
cause they drivin me crazy (drivin me crazy).. I can't take it
I'm racin, I'm pacin, I stand and I sit
And I'm thankful for ev-ery fan that I get
But I can't take a SHIT, in the bathroom
without someone standin by it
No I won't sign your autograph
You can call me an asshole I'm glad